

Grafieken van elementaire functies en transformaties van grafieken met als toepassing de algemene lineaire, kwadratische en sinusfunctie

Inhoudsopgave

1 Grafieken van elementaire functies 4

1.1 Veeltermfuncties 4

1.1.1 De constante functie $x \mapsto 1$ 4

1.1.2 De identieke functie $x \mapsto x$ 5

1.1.3 De standaardkwadratische functie $x \mapsto x^2$ 6

1.1.4 De standaardderdegraadsfunctie $x \mapsto x^3$ 7

1.1.5 De standaardvierdegraadsfunctie $x \mapsto x^4$ 8

1.2 De rationale functie $x \mapsto 1/x$ 9

1.3 De irrationale functie $x \mapsto \sqrt{x}$ 10

1.4 De absolute-waardefunctie 11

1.5 De exponentiële en logaritmische functie 12

1.5.1 De exponentiële functie 12

1.5.2	De logaritmische functie	13
1.6	Goniometrische functies	14
1.7	De sinusfunctie	14
1.8	De cosinusfunctie	15
1.9	De tangensfunctie	16
1.10	De cotangensfunctie	17
1.11	Cyclometrische functies	18
1.12	De boogsinusfunctie	18
1.13	De boogcosinusfunctie	19
1.14	De boogtangensfunctie	20
2	Transformaties van grafieken	21
2.1	Verticale en horizontale verschuivingen van grafieken	22
2.1.1	Verticale verschuivingen	22
2.1.2	Horizontale verschuivingen	24
2.2	Verticale en horizontale uitrekkingen en inkrimpingen van grafieken	26
2.2.1	Verticale uitrekkingen en inkrimpingen	26
2.2.2	Horizontale uitrekkingen en inkrimpingen	28
2.3	Spiegeling van grafieken rond x - en y -as	30
2.3.1	Spiegeling van grafieken rond de x -as	30
2.3.2	Spiegeling van grafieken rond de y -as	31

3	Toepassing: de algemene lineaire, kwadratische en sinusfunctie	32
3.1	Grafiek van de algemene lineaire functie	32
3.2	Grafiek van de algemene kwadratische functie	35
3.3	Grafiek van de algemene sinusfunctie	39
4	Uitgewerkt voorbeeld	44

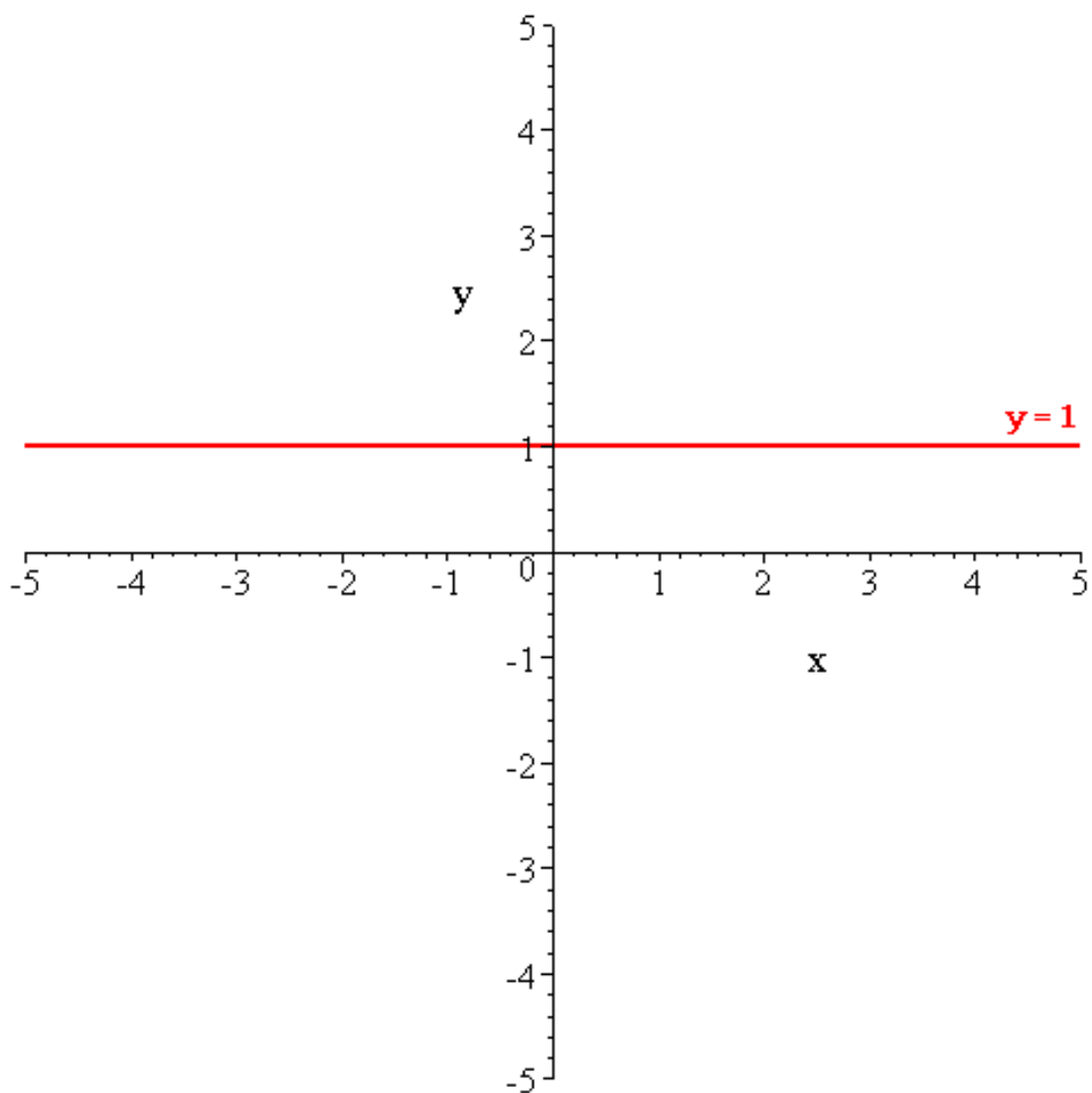

1 Grafieken van elementaire functies

1.1 Veeltermfuncties

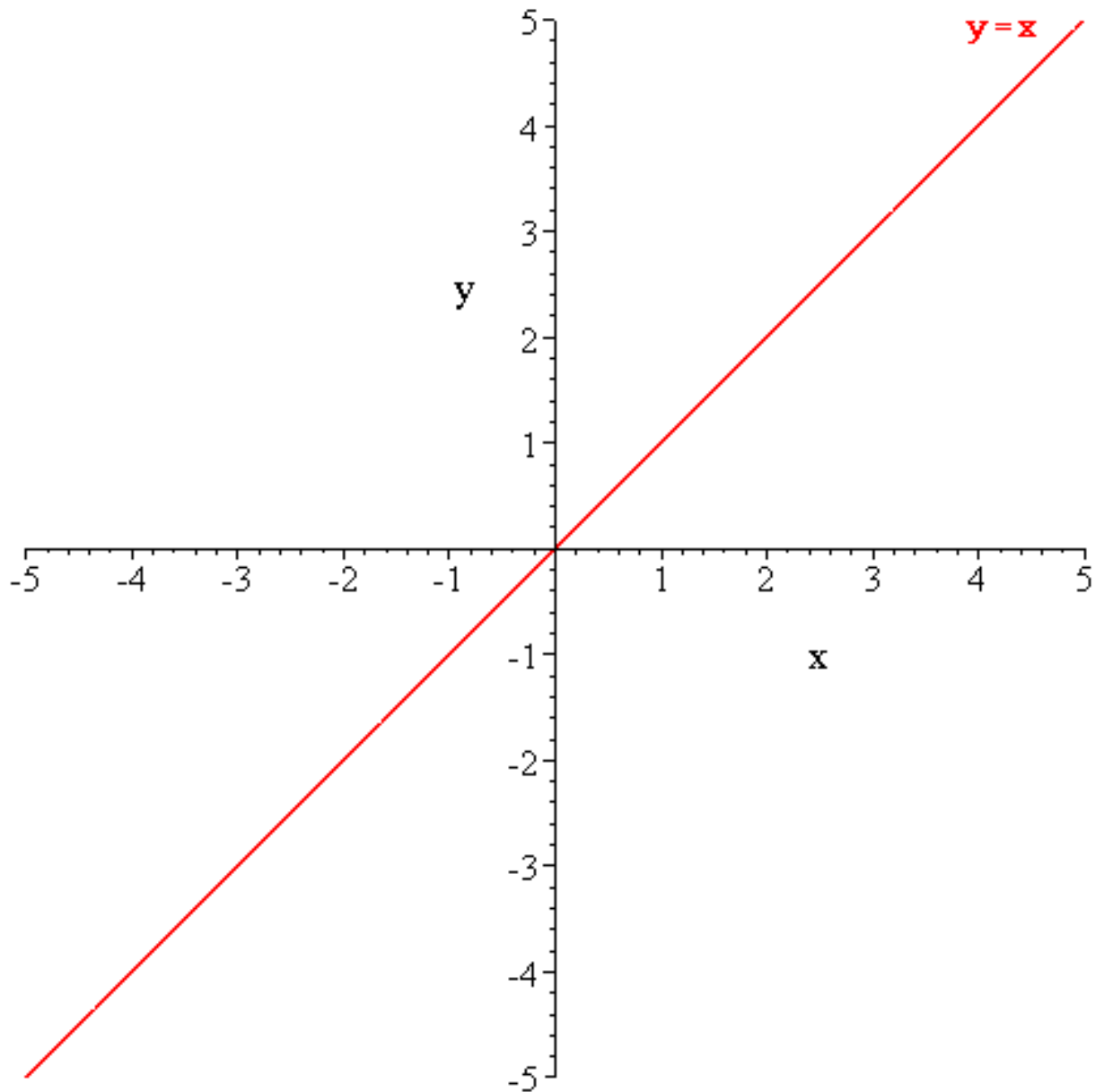
1.1.1 De constante functie $x \mapsto 1$

• functievoorschrift: $f(x) = 1$	• domein: $\mathbb{R}$
• grafiek: $y = 1$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\{1\}$

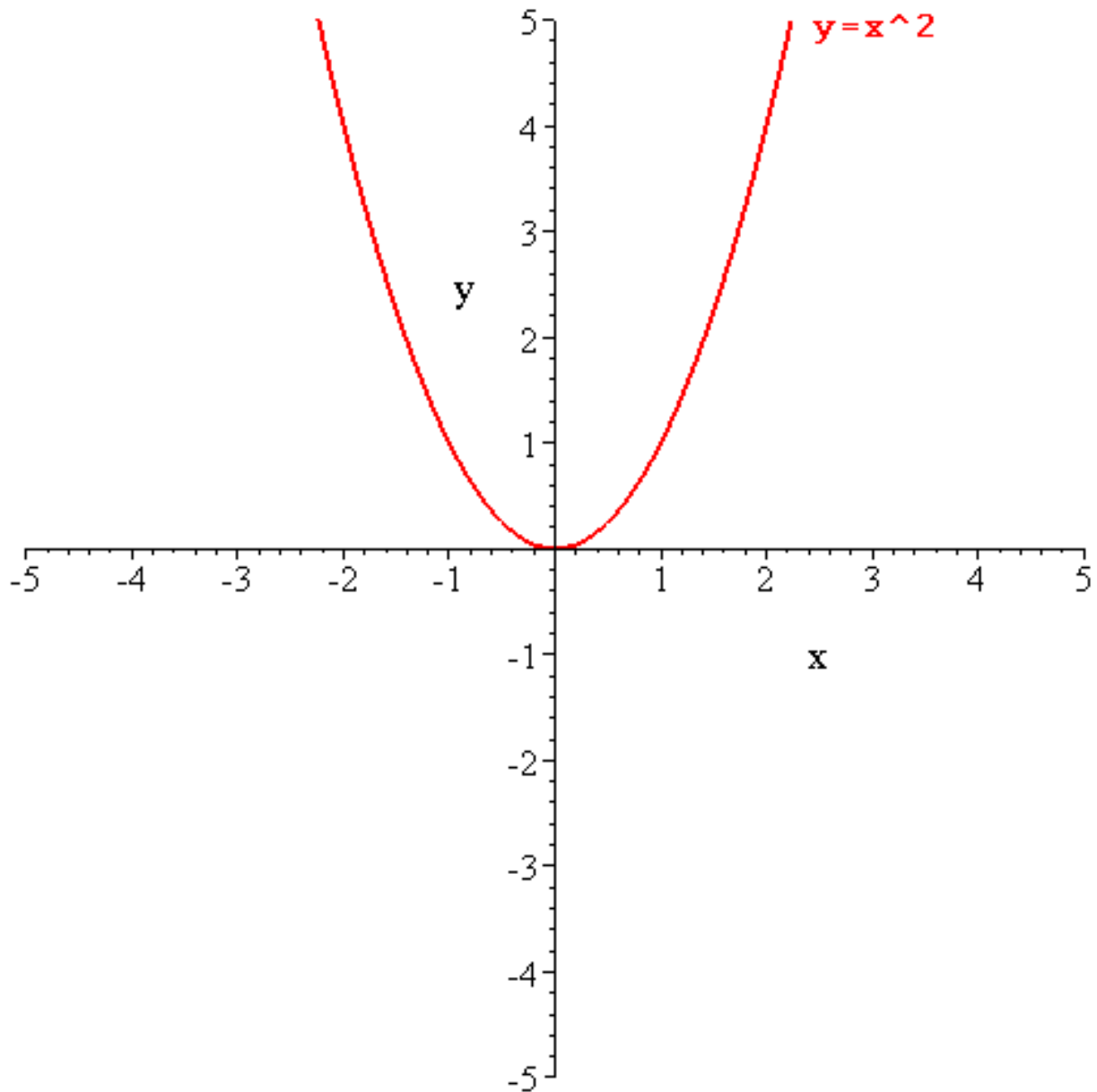
1.1.2 De identieke functie $x \mapsto x$

• functievoorschrift: $f(x) = x$	• domein: $\mathbb{R}$
• grafiek: $y = x$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}$

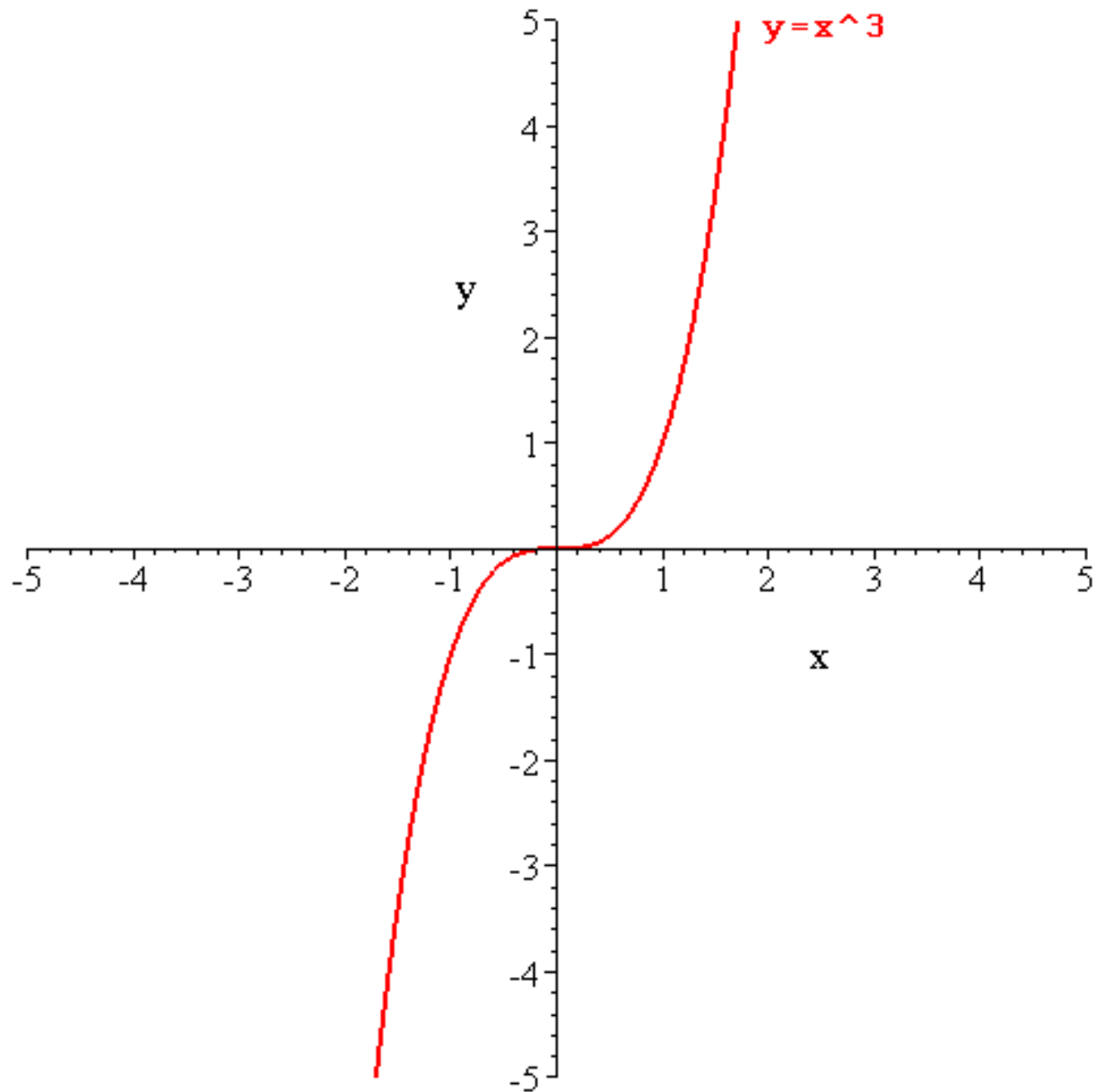
1.1.3 De standaardkwadratische functie $x \mapsto x^2$

• functievoorschrift: $f(x) = x^2$	• domein: $\mathbb{R}$
• grafiek: $y = x^2$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}^+$

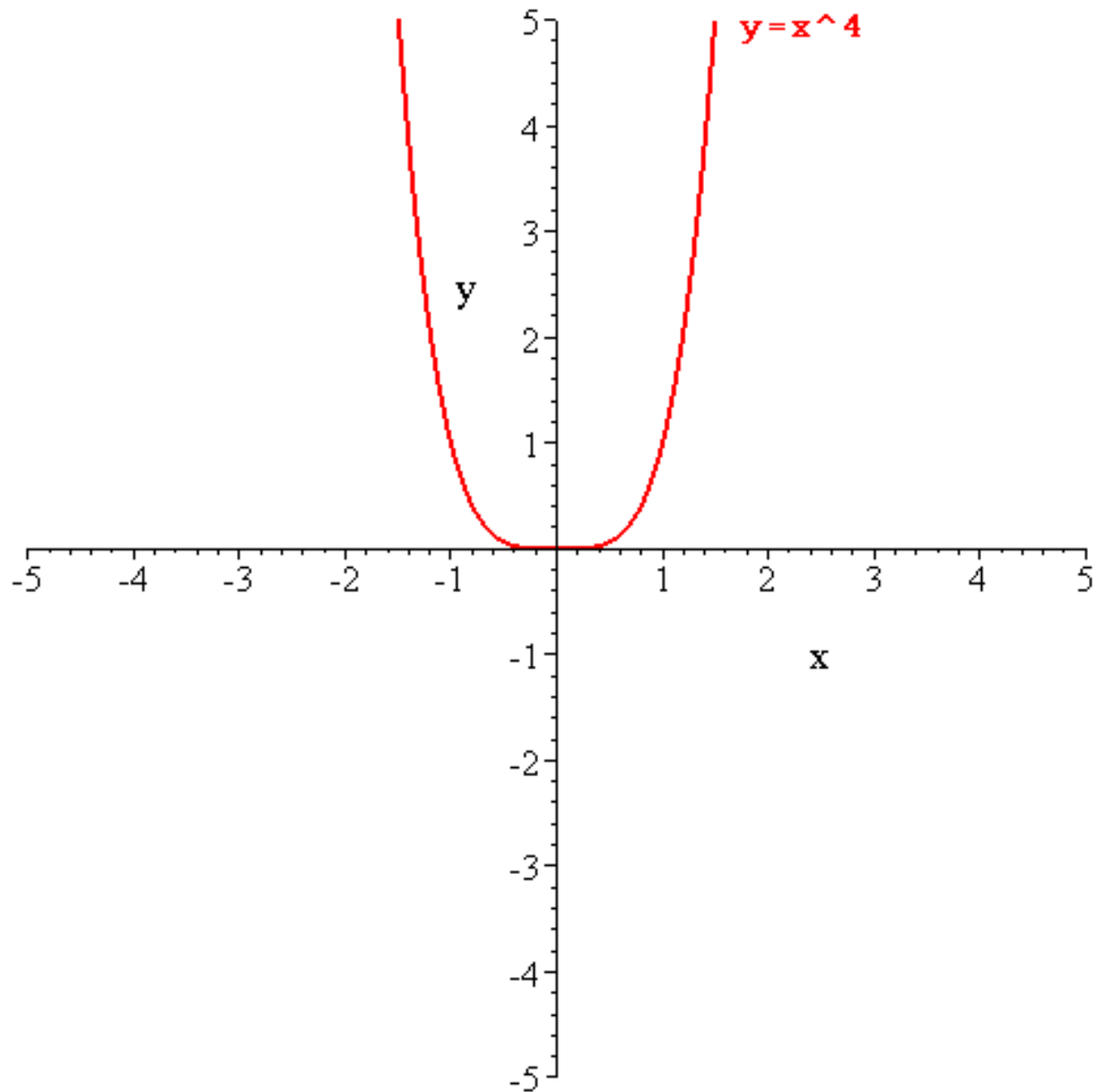
1.1.4 De standaardderdegraadsfunctie $x \mapsto x^3$

• functievoorschrift: $f(x) = x^3$	• domein: $\mathbb{R}$
• grafiek: $y = x^3$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}$

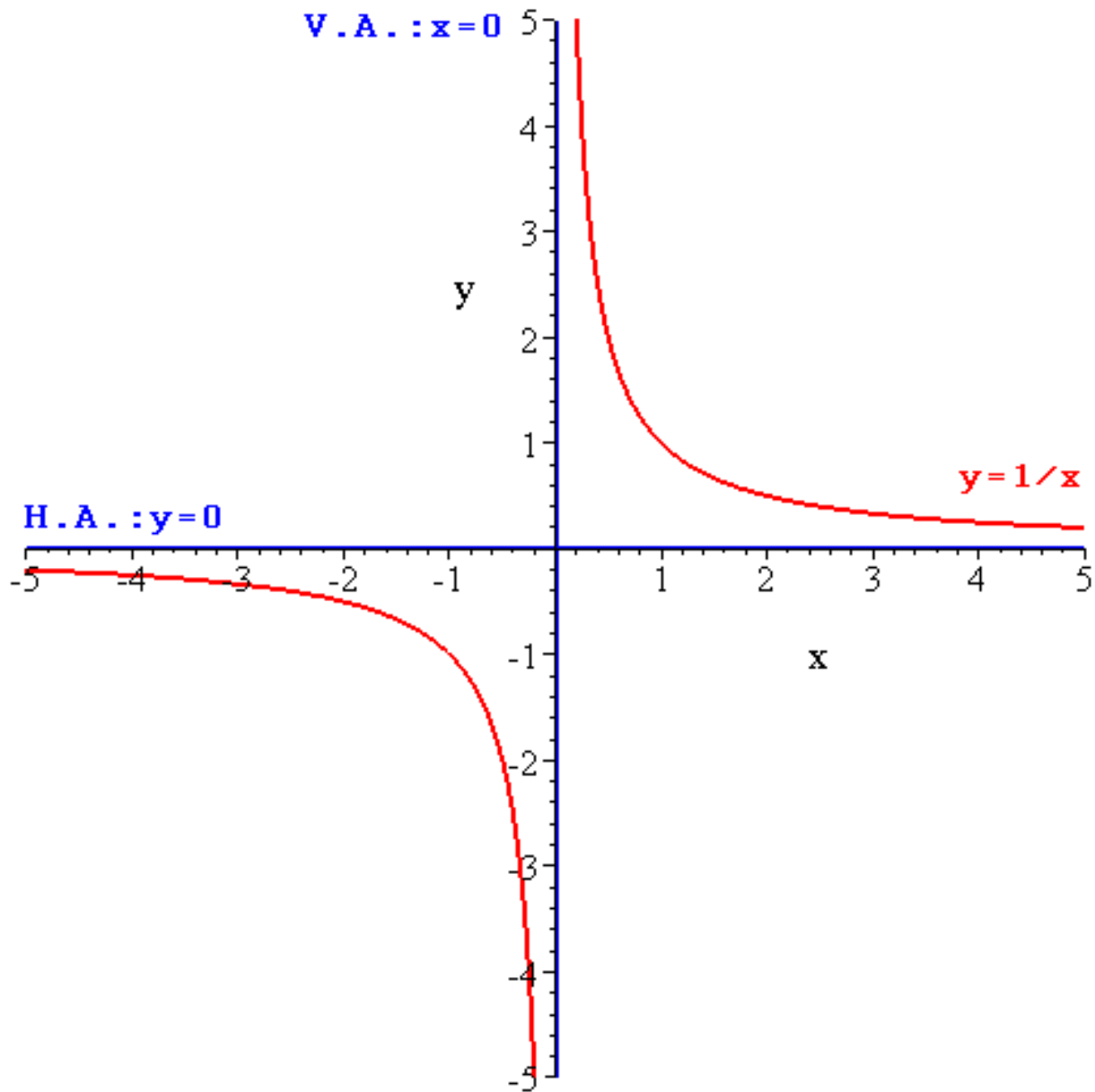
1.1.5 De standaardvierdegraadsfunctie $x \mapsto x^4$

• functievoorschrift: $f(x) = x^4$	• domein: $\mathbb{R}$
• grafiek: $y = x^4$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}^+$

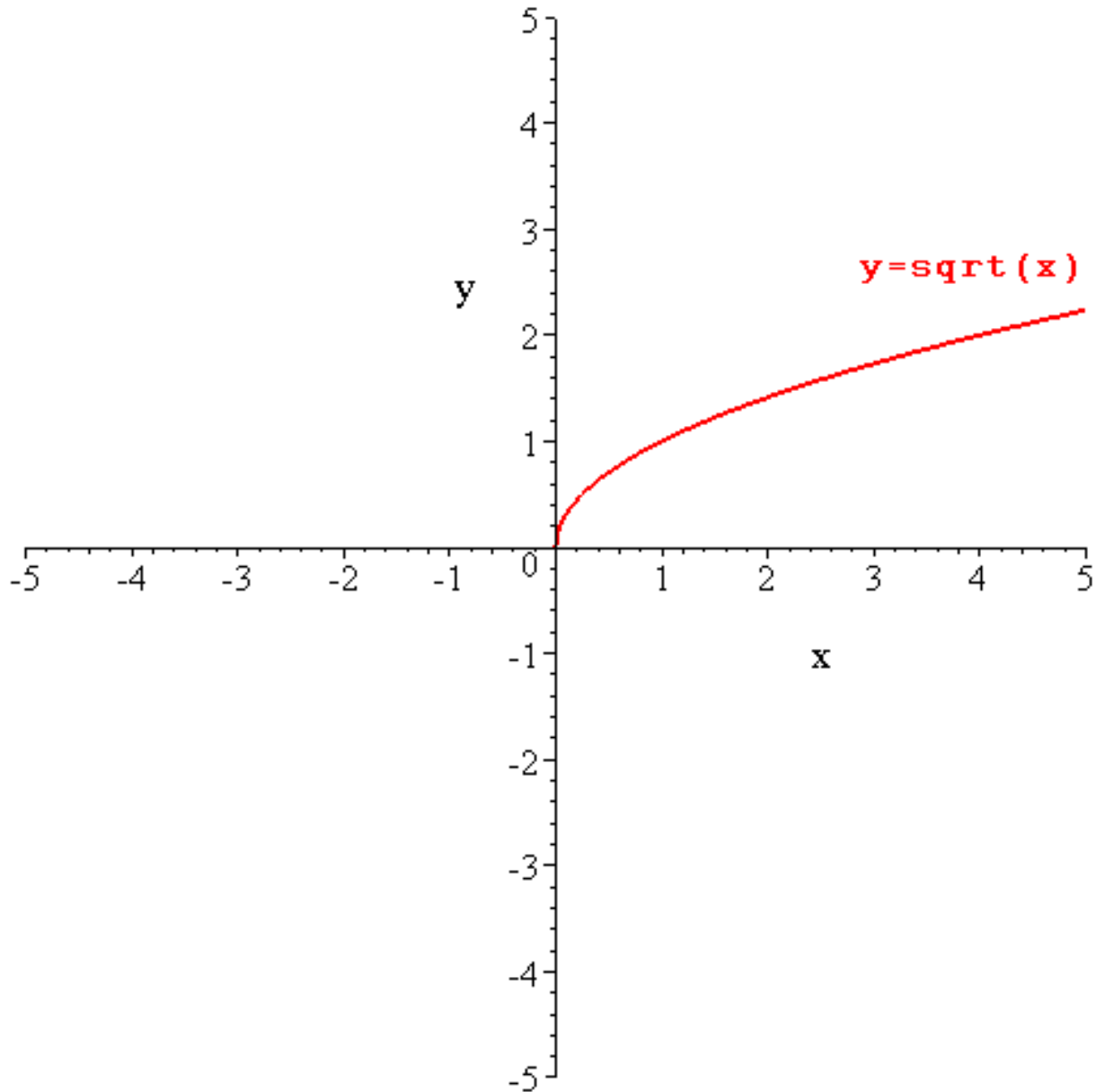
1.2 De rationale functie $x \mapsto 1/x$

• functievoorschrift: $f(x) = \frac{1}{x}$	• domein: $\mathbb{R}_0$
• grafiek: $y = \frac{1}{x}$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}_0$

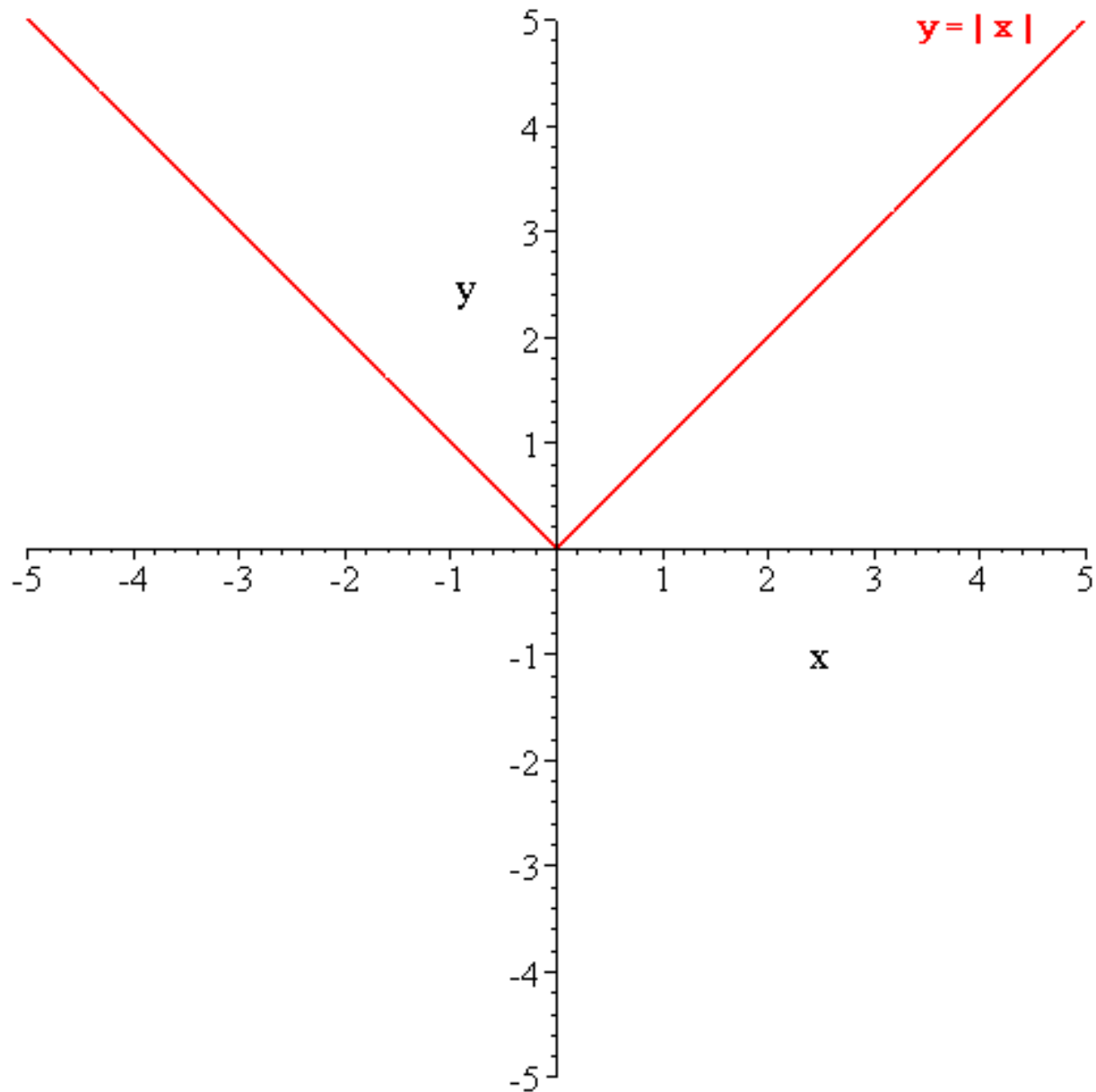
1.3 De irrationale functie $x \mapsto \sqrt{x}$

• functievoorschrift: $f(x) = \sqrt{x}$	• domein: $\mathbb{R}^+$
• grafiek: $y = \sqrt{x}$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}^+$

1.4 De absolute-waardefunctie

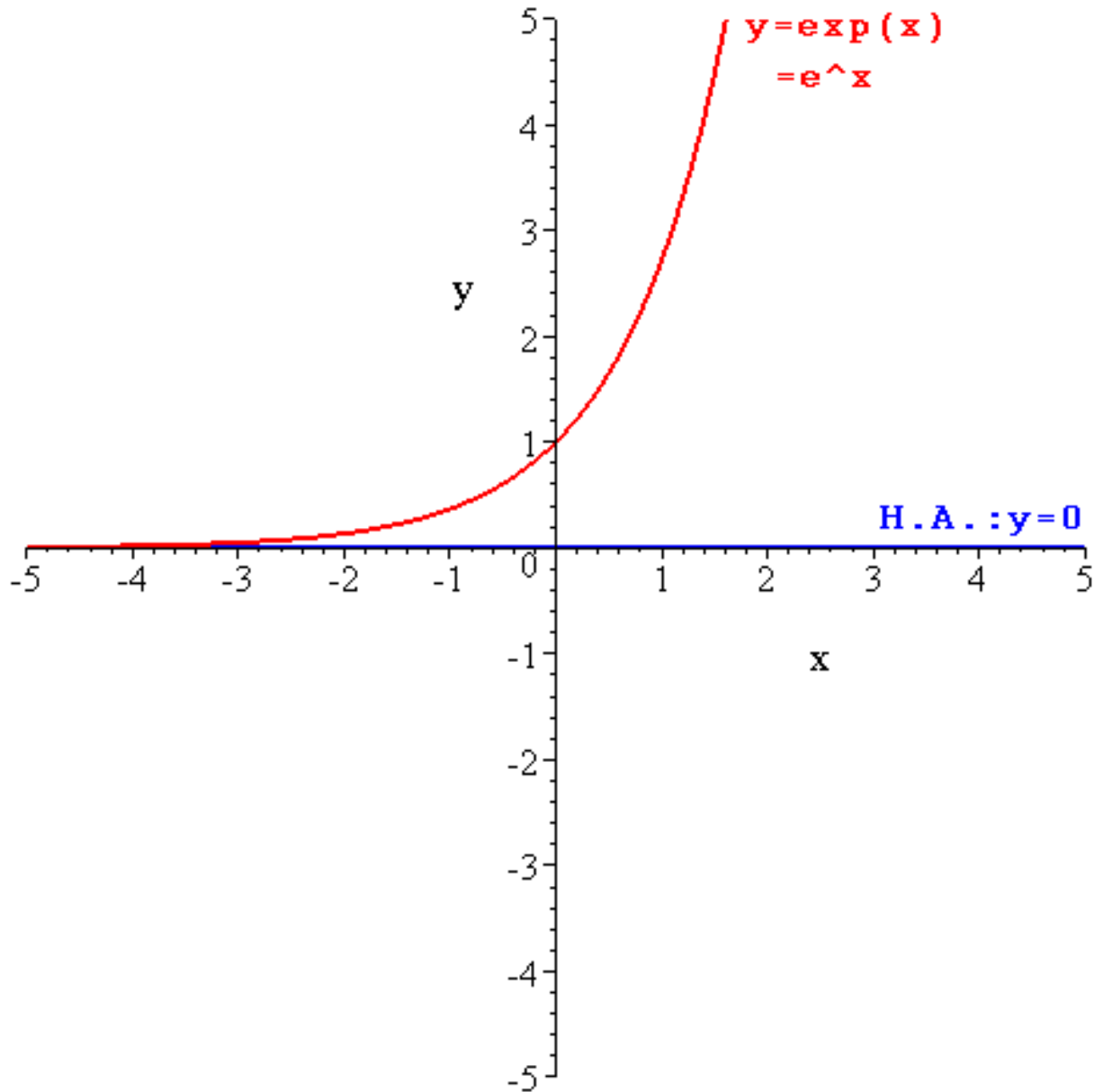
• functievoorschrift: $f(x) = x $	• domein: $\mathbb{R}$
• grafiek: $y = x $ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}^+$

1.5 De exponentiële en logaritmische functie

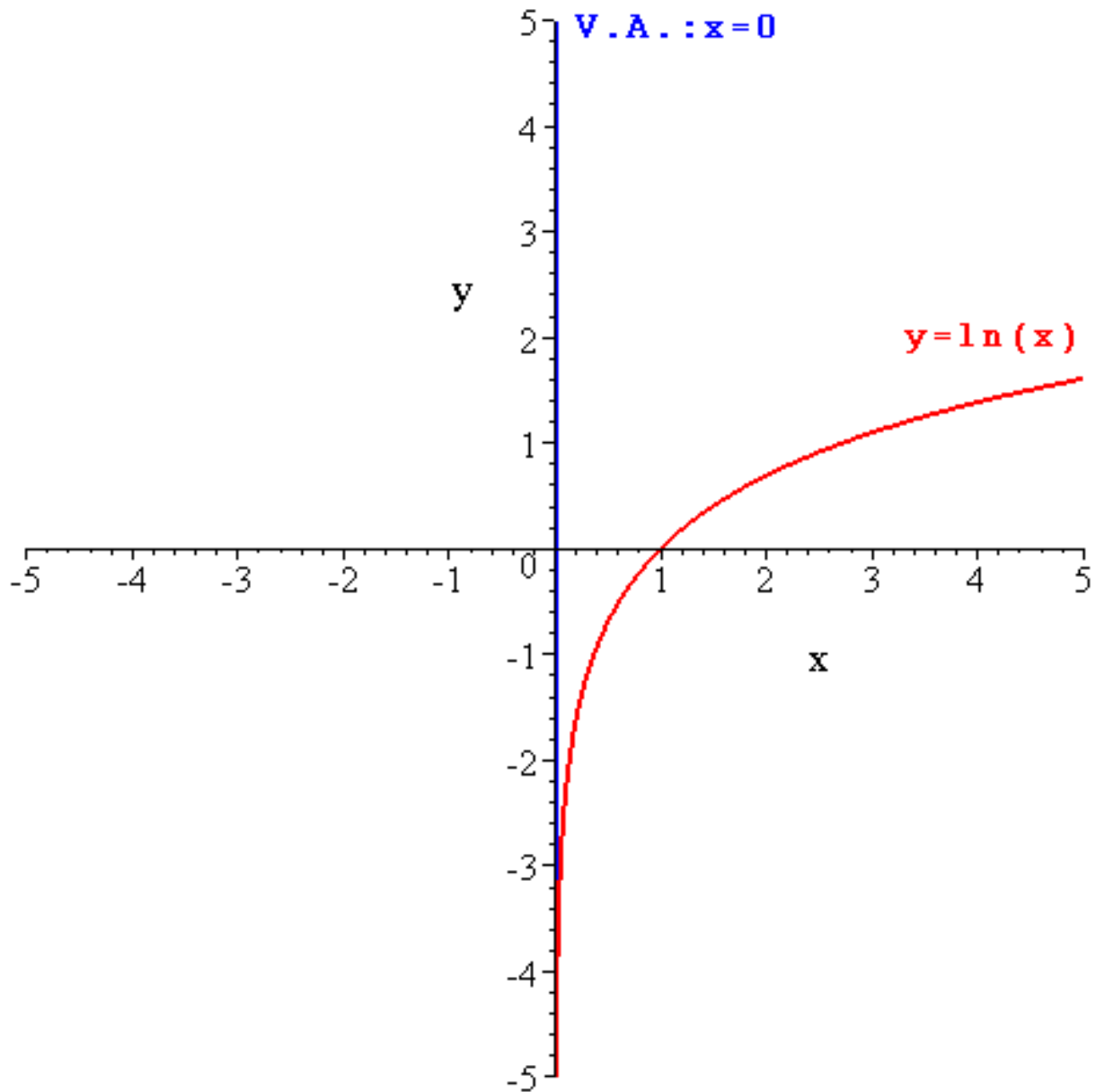
1.5.1 De exponentiële functie

• functievoorschrift: $f(x) = \exp x = e^x$	• domein: $\mathbb{R}$
• grafiek: $y = \exp x = e^x$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}_0^+$

1.5.2 De logaritmische functie

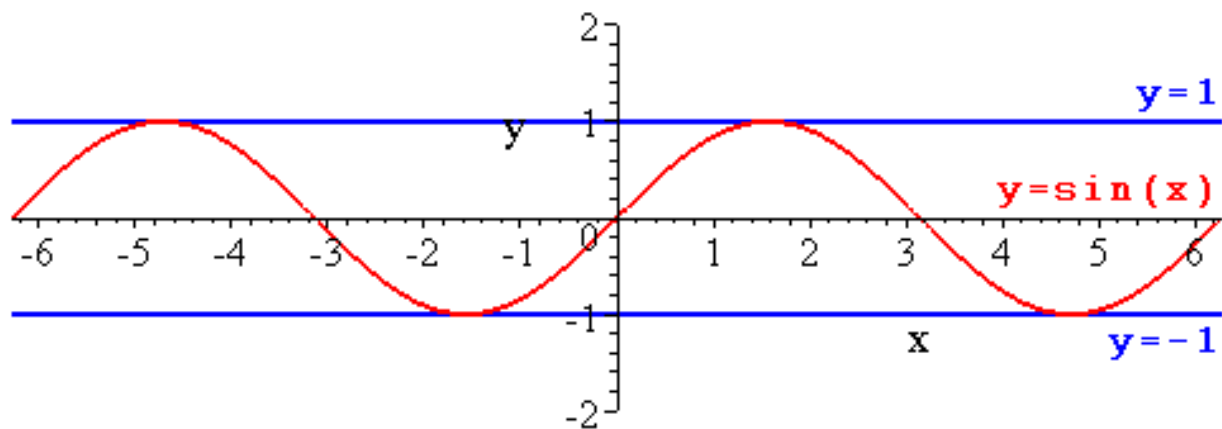
• functievoorschrift: $f(x) = \ln x$	• domein: $\mathbb{R}_0^+$
• grafiek: $y = \ln x$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}$

1.6 Goniometrische functies

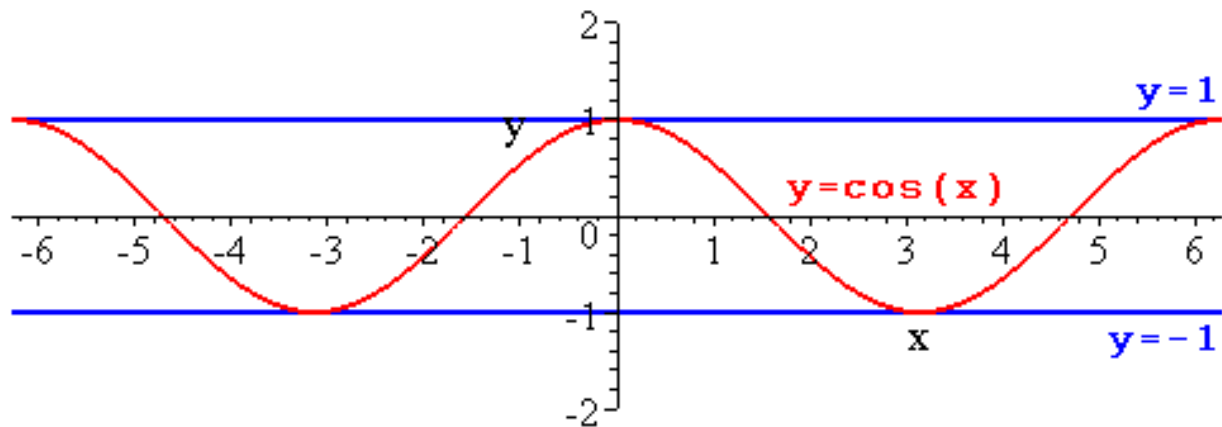
1.7 De sinusfunctie

• functievoorschrift: $f(x) = \sin x$	• domein: $\mathbb{R}$
• grafiek: $y = \sin x$ (zie onder)	• beeld/bereik: $[-1, 1]$

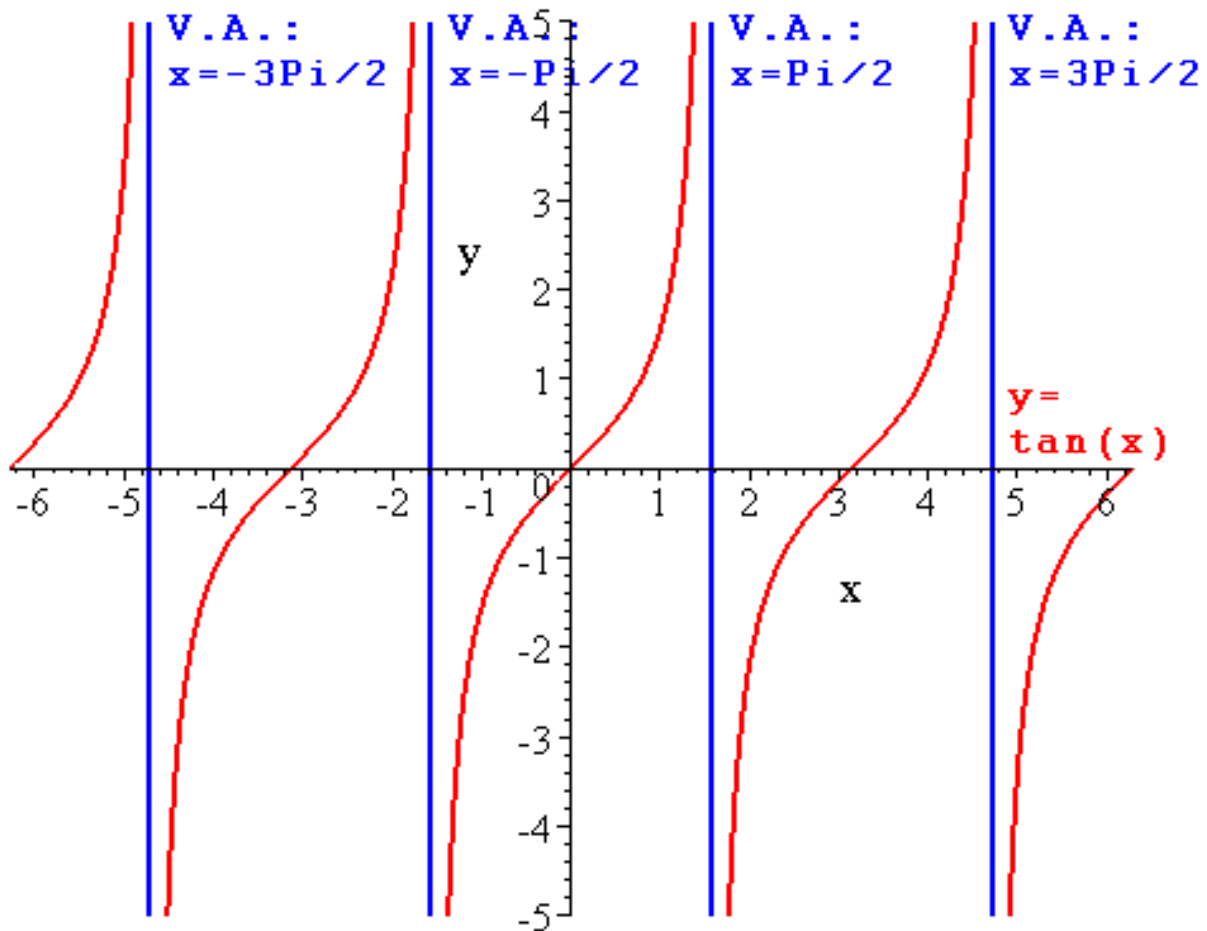
1.8 De cosinusfunctie

• functievoorschrift: $f(x) = \cos x$	• domein: $\mathbb{R}$
• grafiek: $y = \cos x$ (zie onder)	• beeld/bereik: $[-1, 1]$

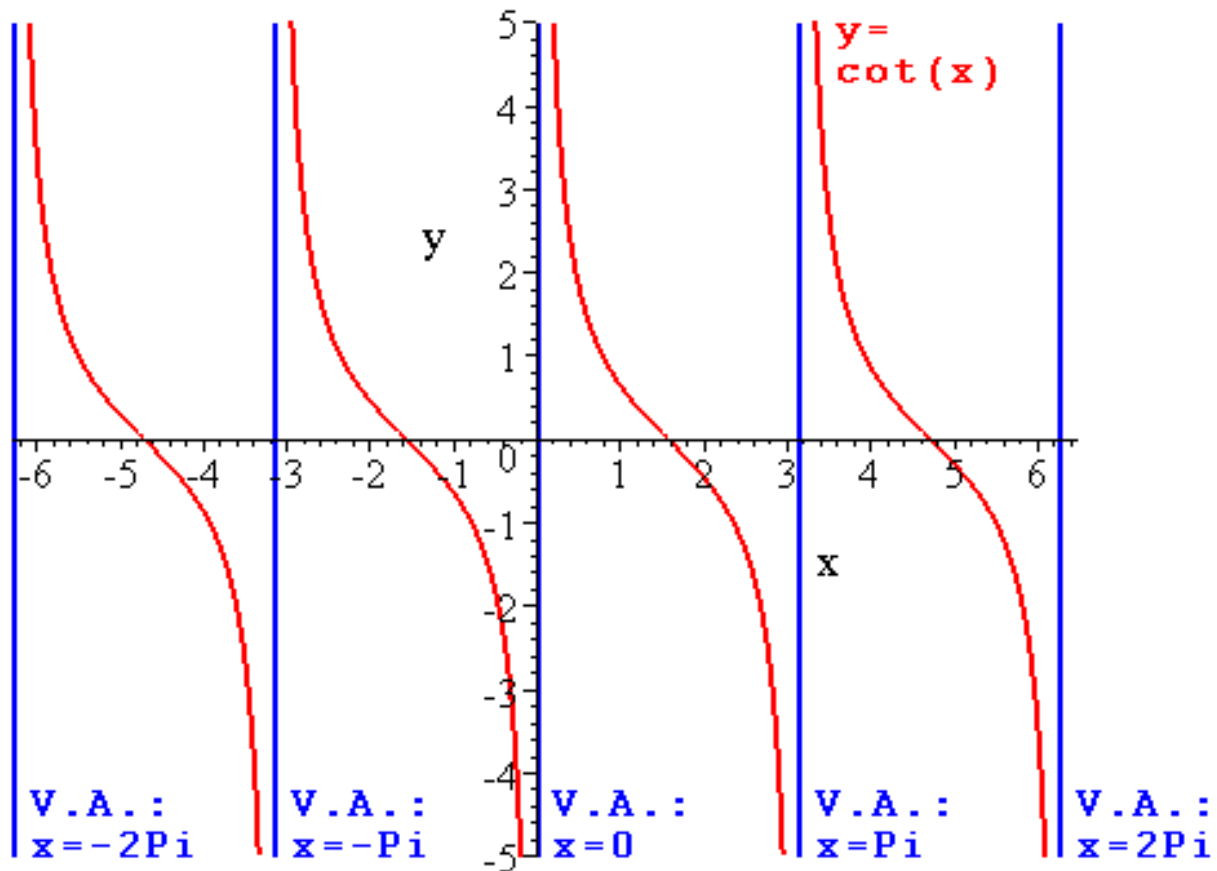
1.9 De tangensfunctie

• functievoorschrift: $f(x) = \tan x$	• domein: $\mathbb{R} \setminus \left\{ (2k+1)\frac{\pi}{2} \mid k \in \mathbb{Z} \right\}$
• grafiek: $y = \tan x$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}$

1.10 De cotangensfunctie

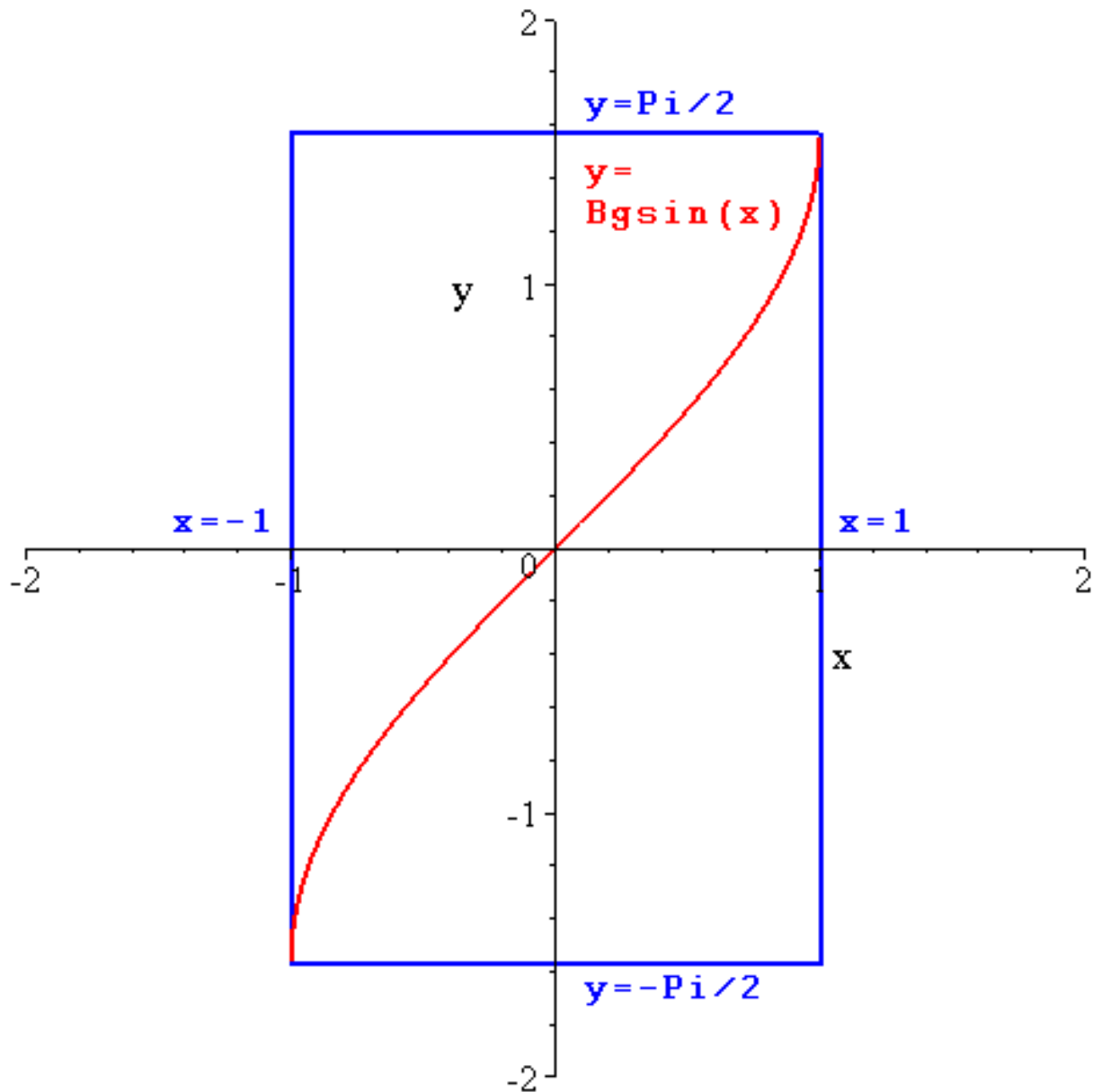
• functievoorschrift: $f(x) = \cot x$	• domein: $\mathbb{R} \setminus \{k\pi \mid k \in \mathbb{Z}\}$
• grafiek: $y = \cot x$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\mathbb{R}$

1.11 Cyclometrische functies

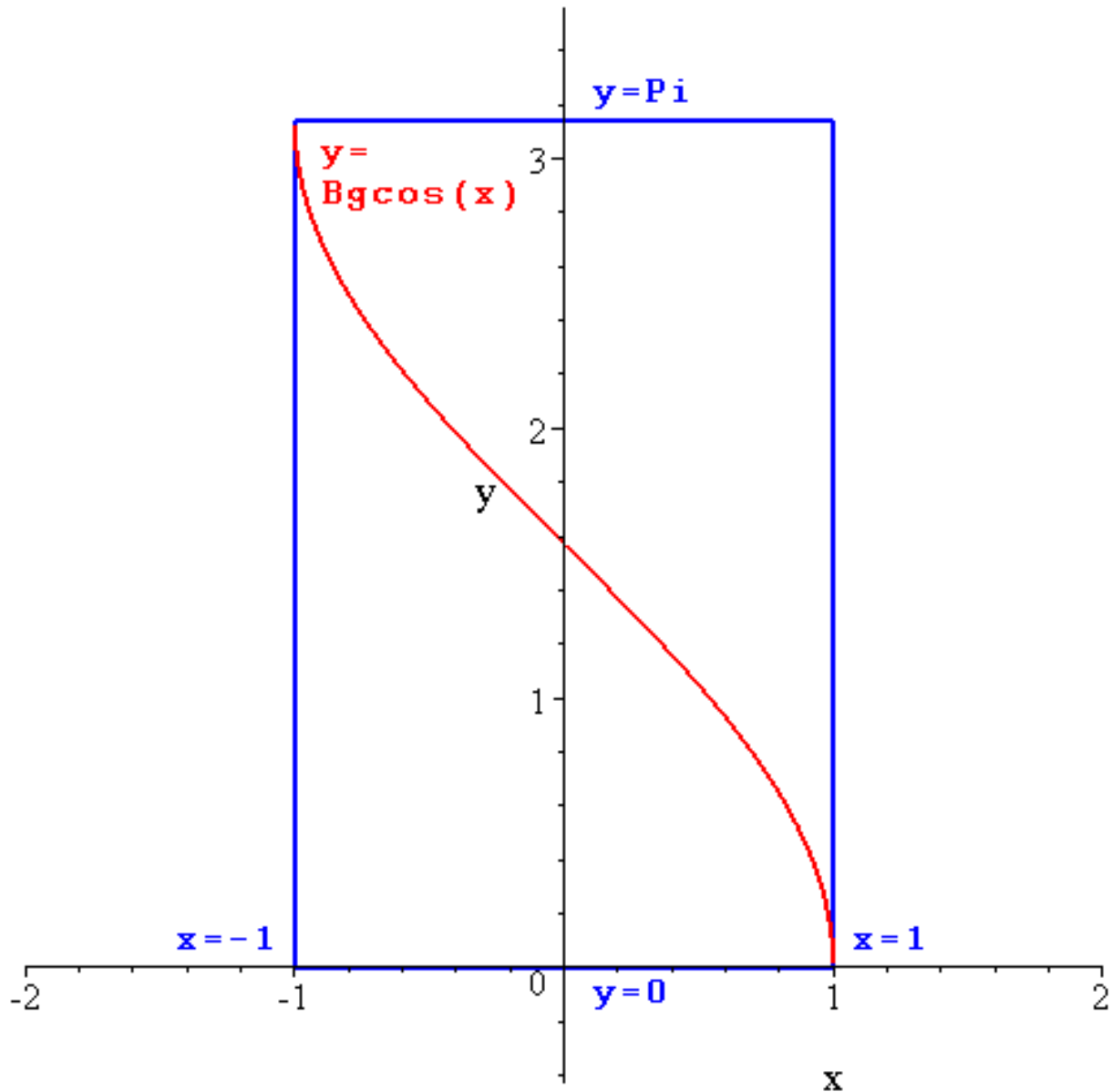
1.12 De boogsinusfunctie

• functievoorschrift: $f(x) = \text{Bgsin } x$	• domein: $[-1, 1]$
• grafiek: $y = \text{Bgsin } x$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\left[-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2}\right]$

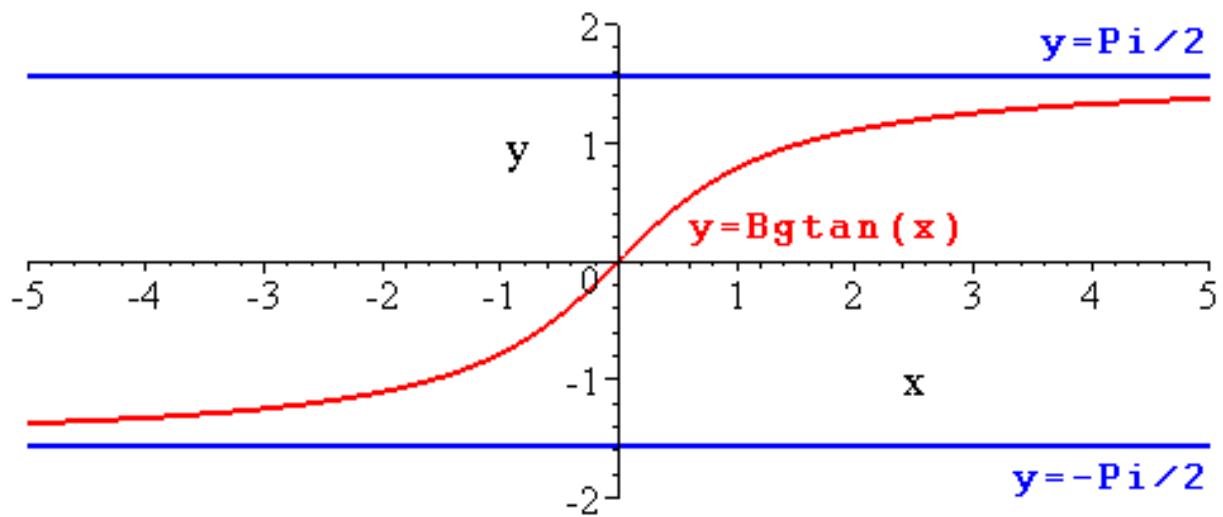
1.13 De boogcosinusfunctie

• functievoorschrift: $f(x) = \text{Bgc}os\ x$	• domein: $[-1, 1]$
• grafiek: $y = \text{Bgc}os\ x$ (zie onder)	• beeld/bereik: $[0, \pi]$

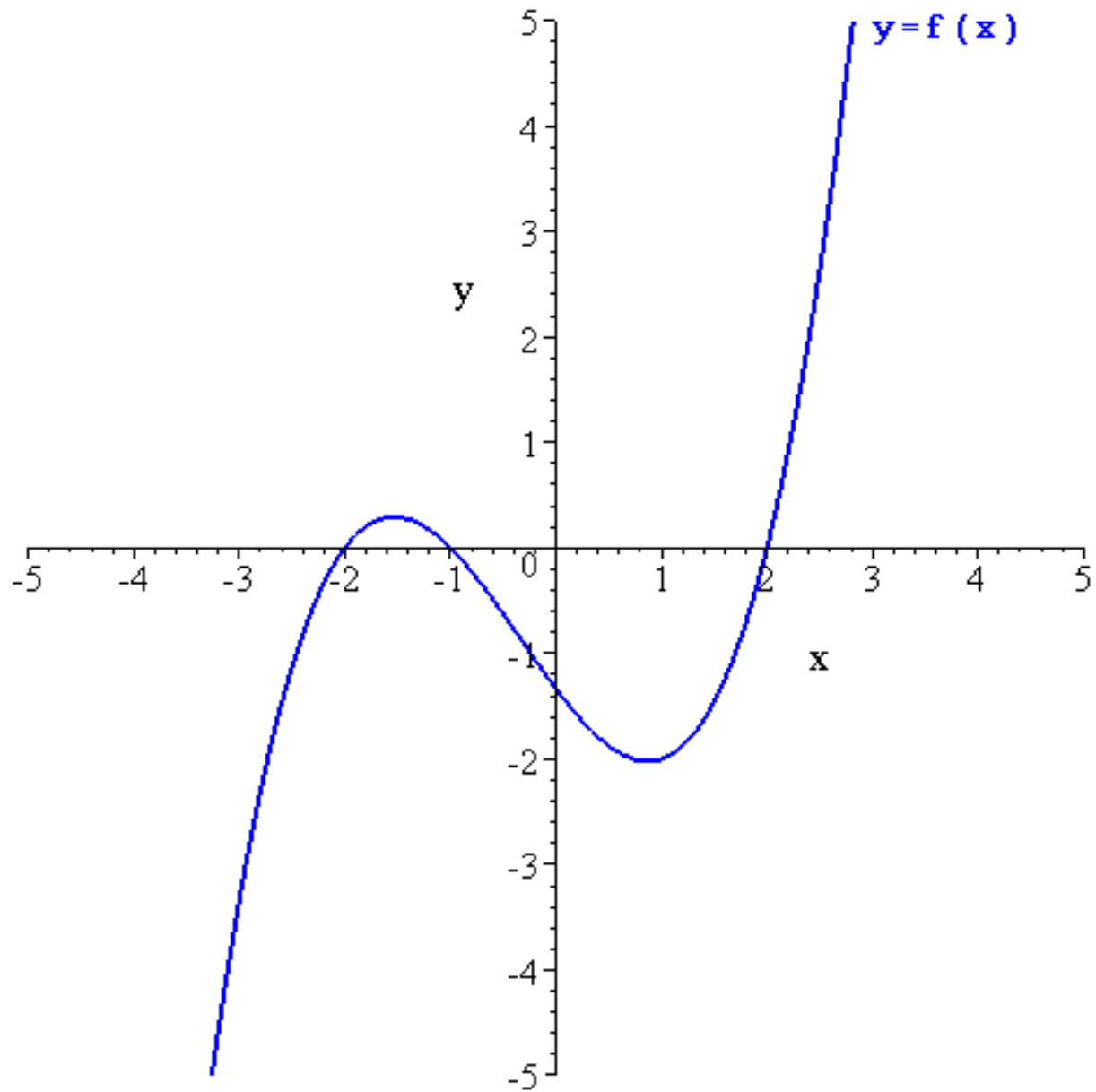

1.14 De boogtangensfunctie

• functievoorschrift: $f(x) = \text{Bgtan } x$	• domein: $\mathbb{R}$
• grafiek: $y = \text{Bgtan } x$ (zie onder)	• beeld/bereik: $\left] -\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2} \right[$

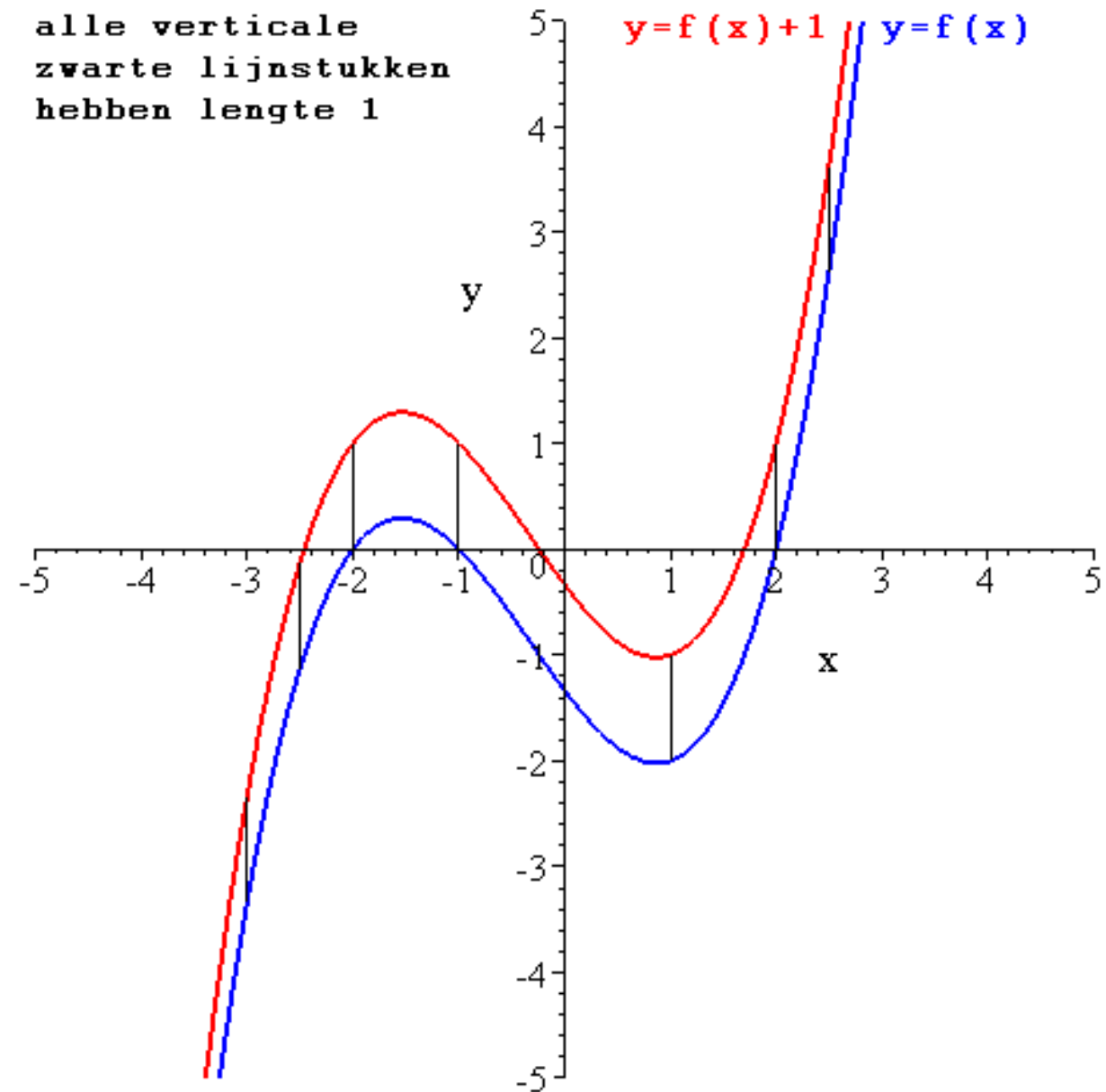
2 Transformaties van grafieken

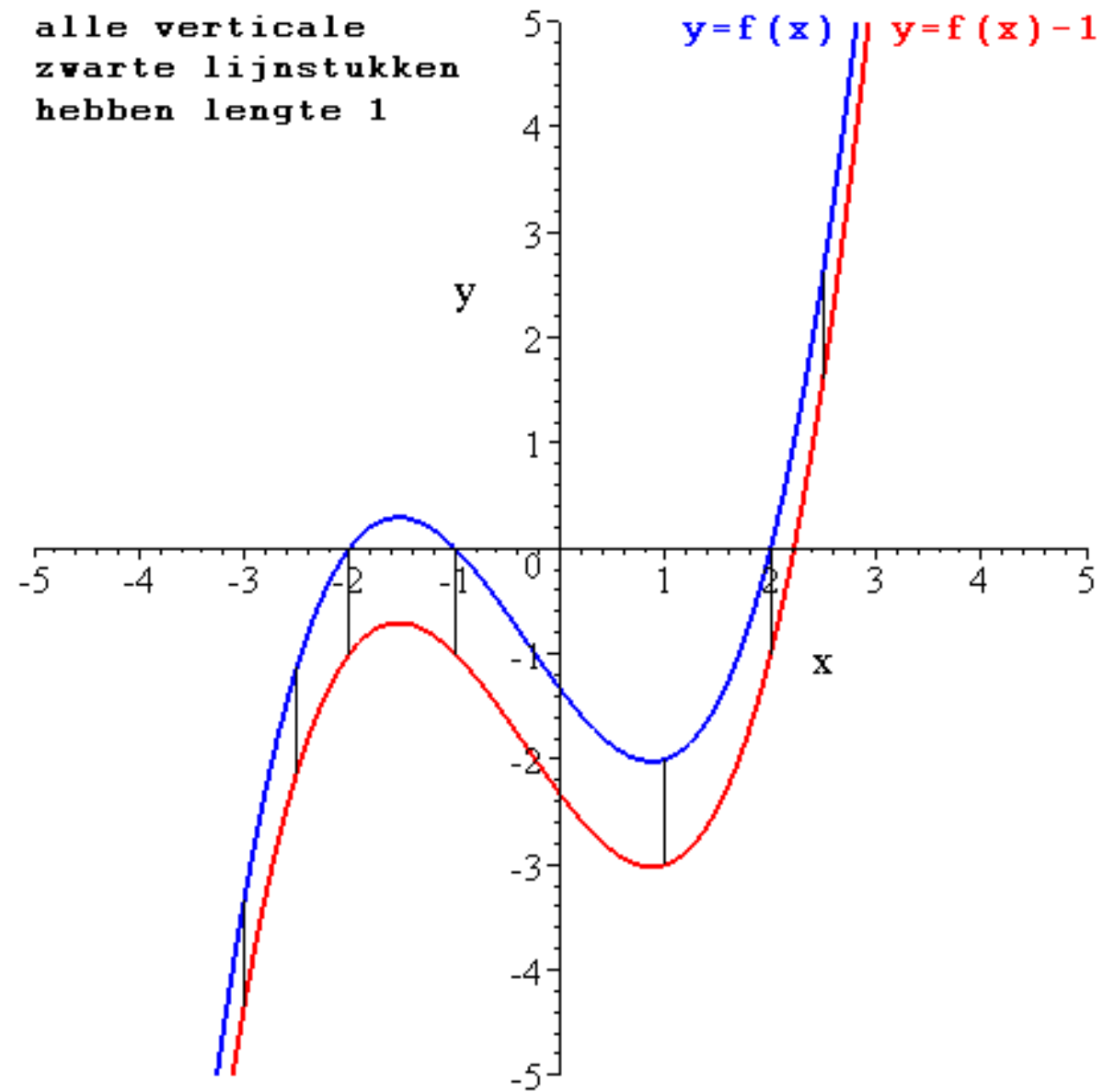
2.1 Verticale en horizontale verschuivingen van grafieken

2.1.1 Verticale verschuivingen

Verticale verschuiving naar boven

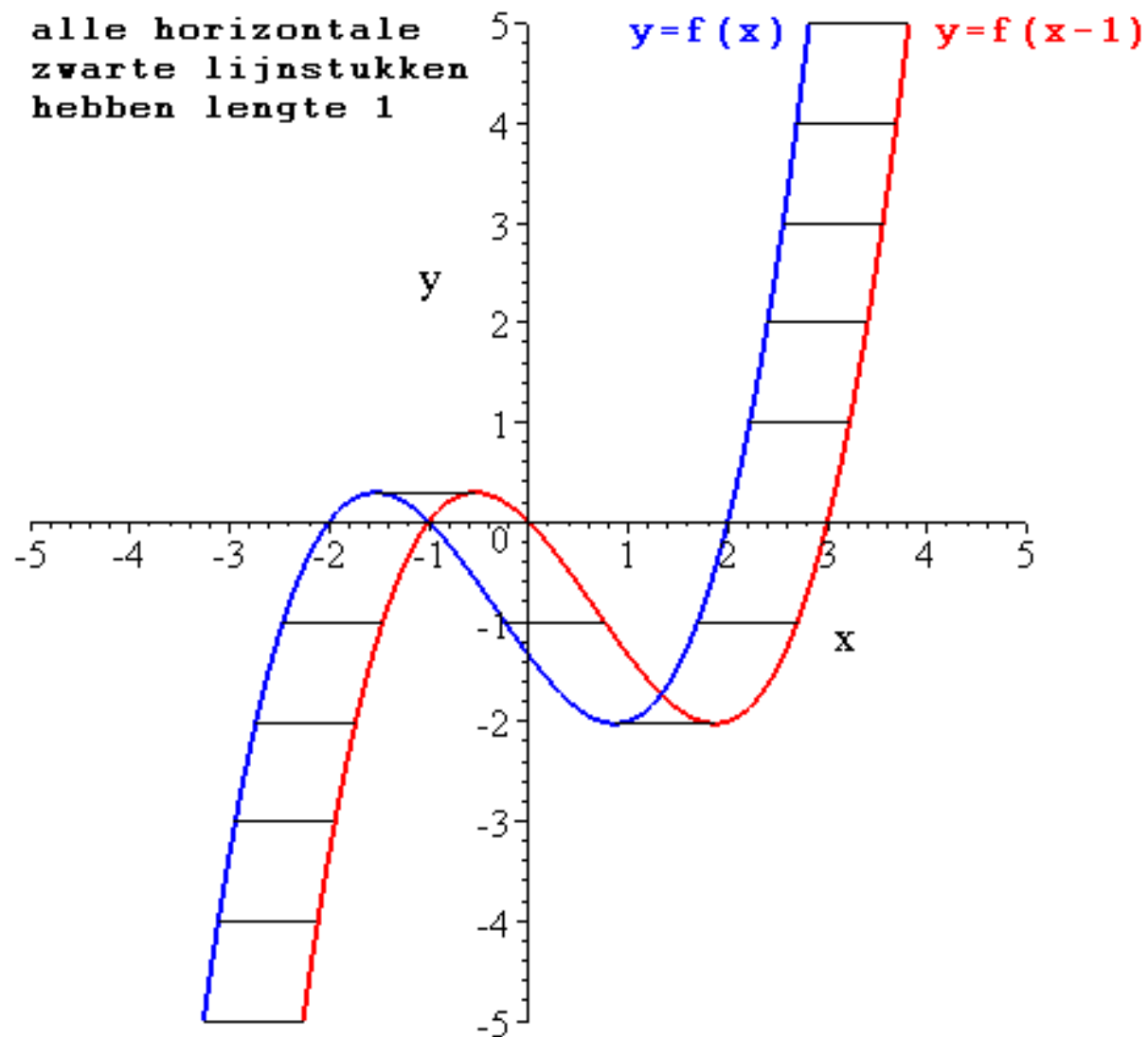

Verticale verschuiving naar beneden

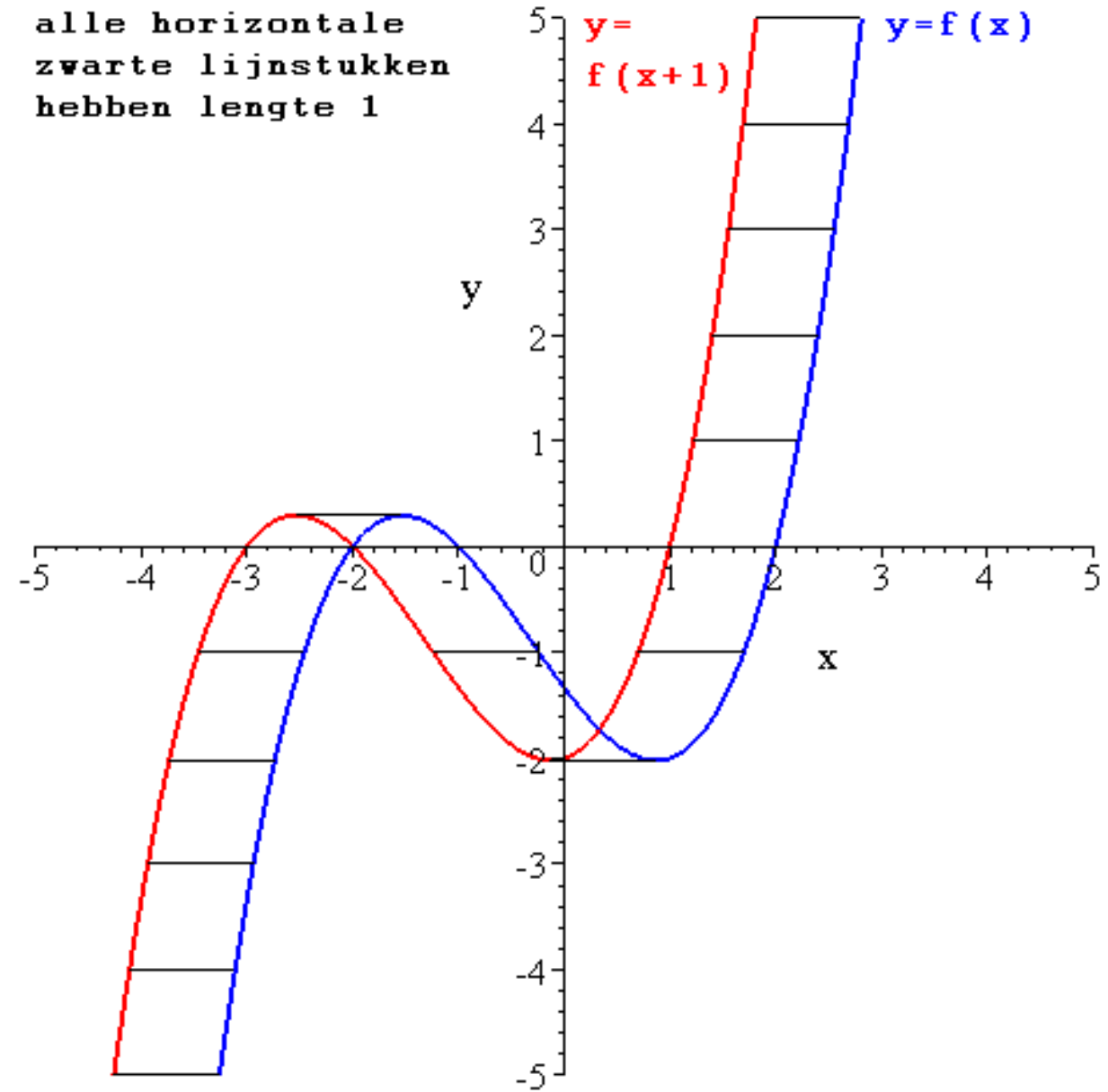

2.1.2 Horizontale verschuivingen

Horizontale verschuiving naar rechts

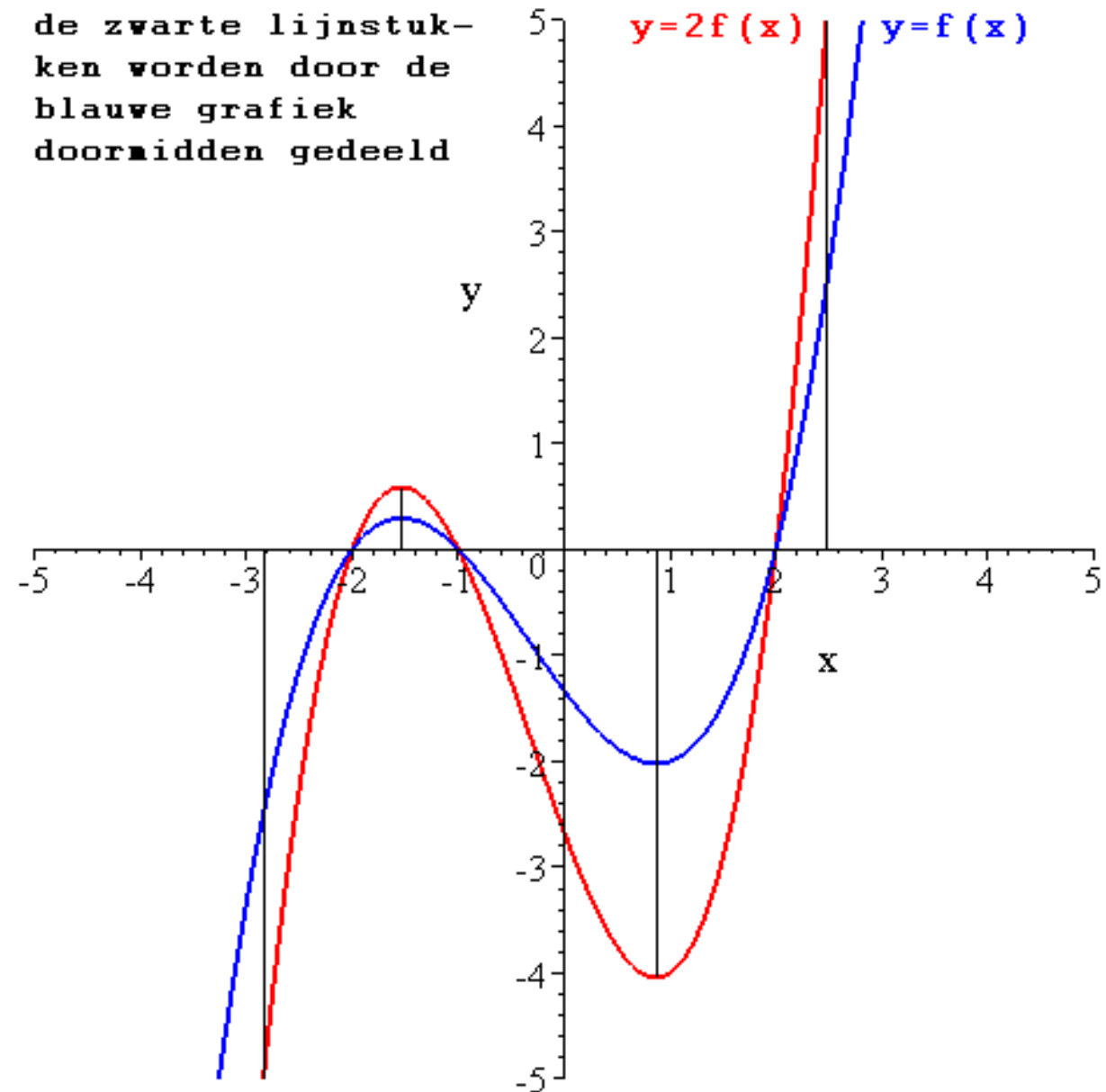
Horizontale verschuiving naar links

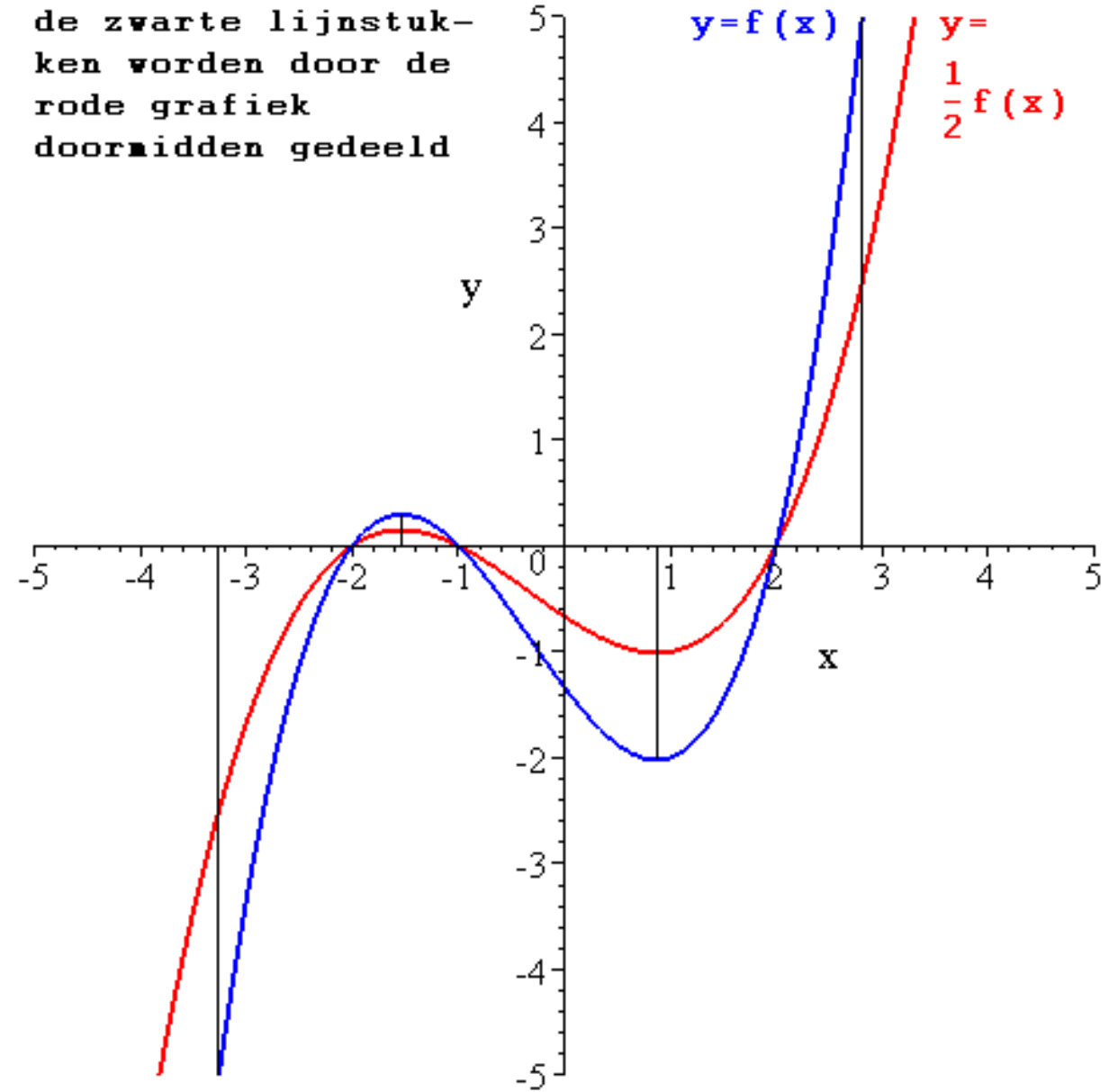
2.2 Verticale en horizontale uitrekkingen en inkrimpingen van grafieken

2.2.1 Verticale uitrekkingen en inkrimpingen

Verticale uitrekking

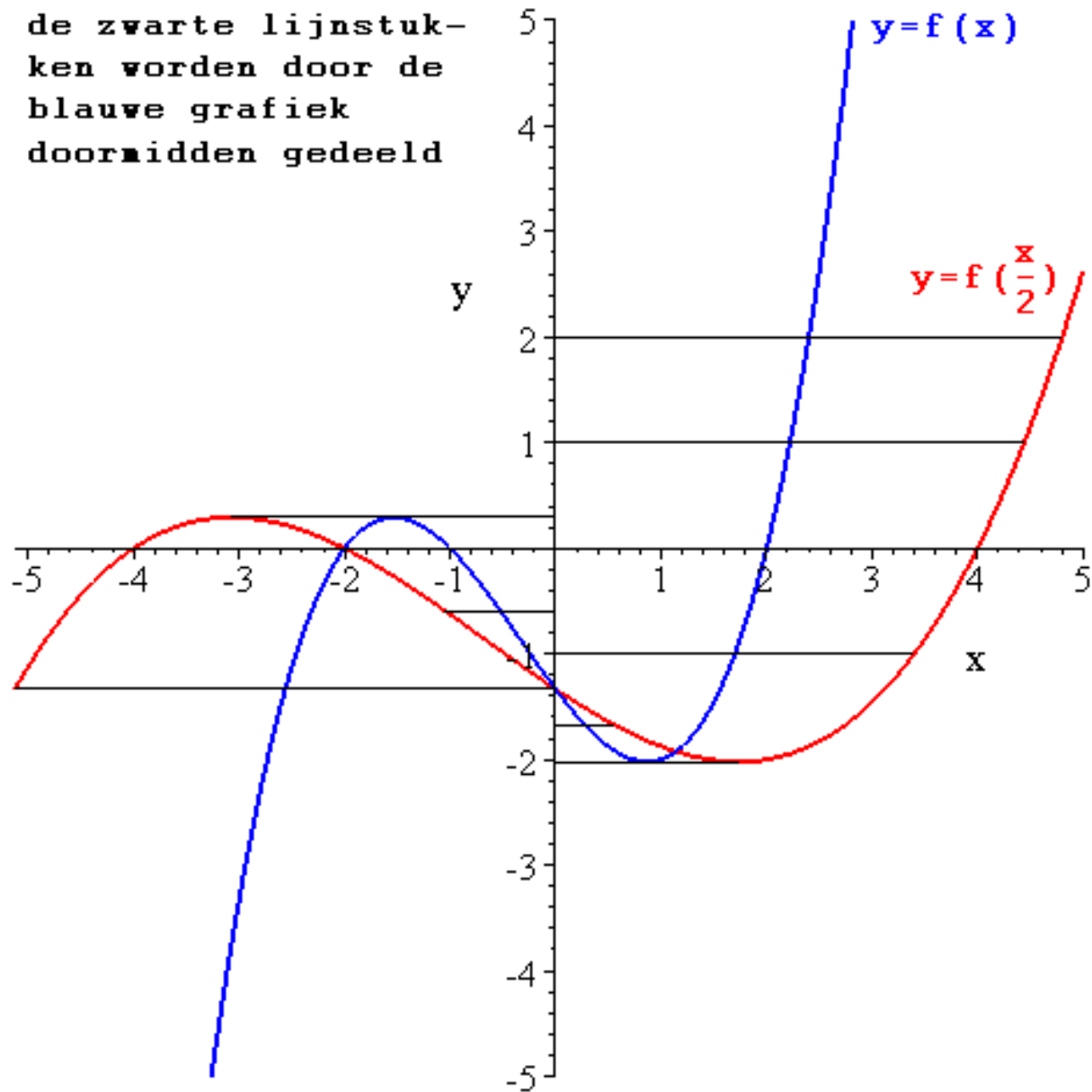

Verticale inkrimping

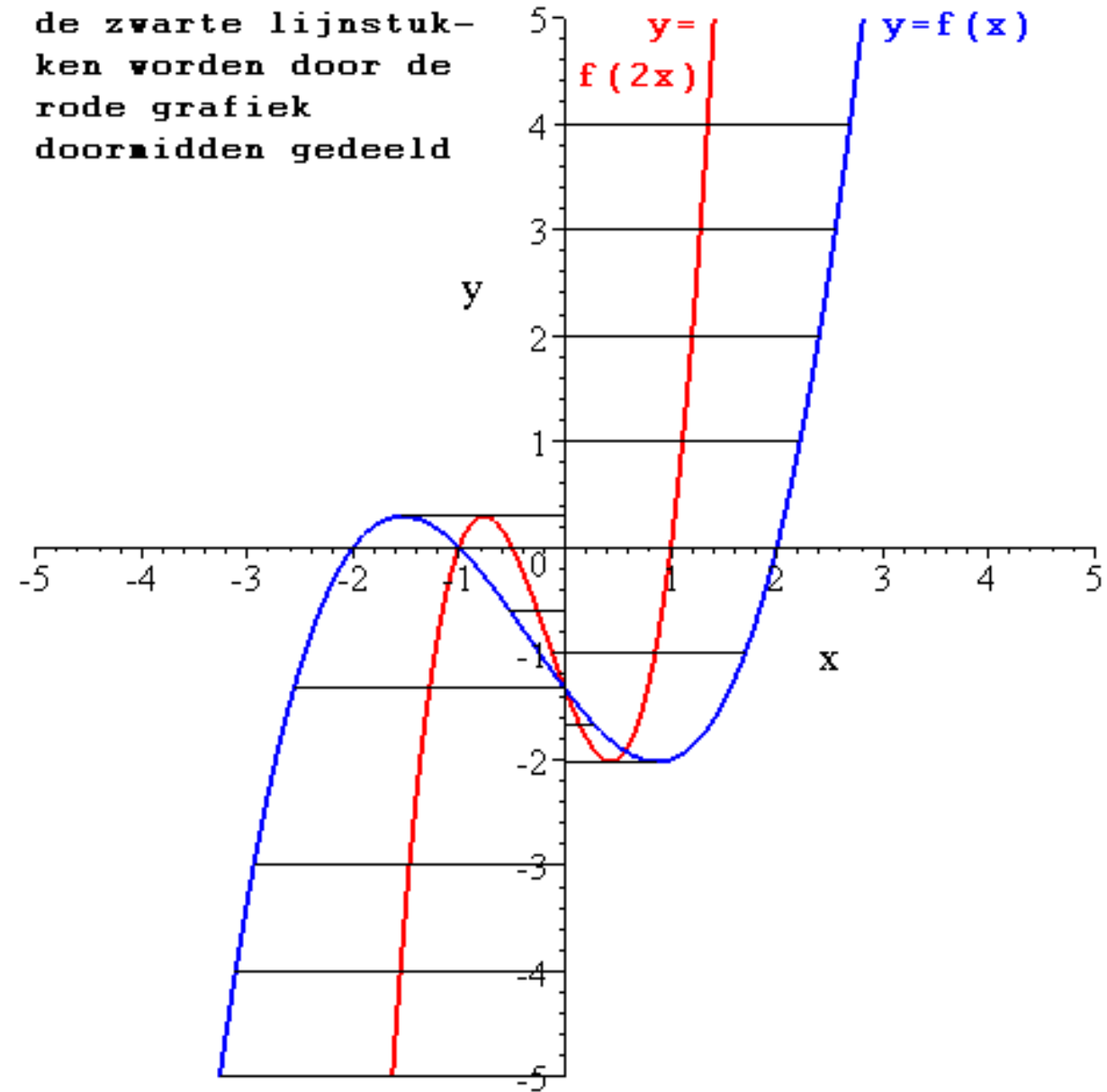

2.2.2 Horizontale uitrekkingen en inkrimpingen

Horizontale uitrekking

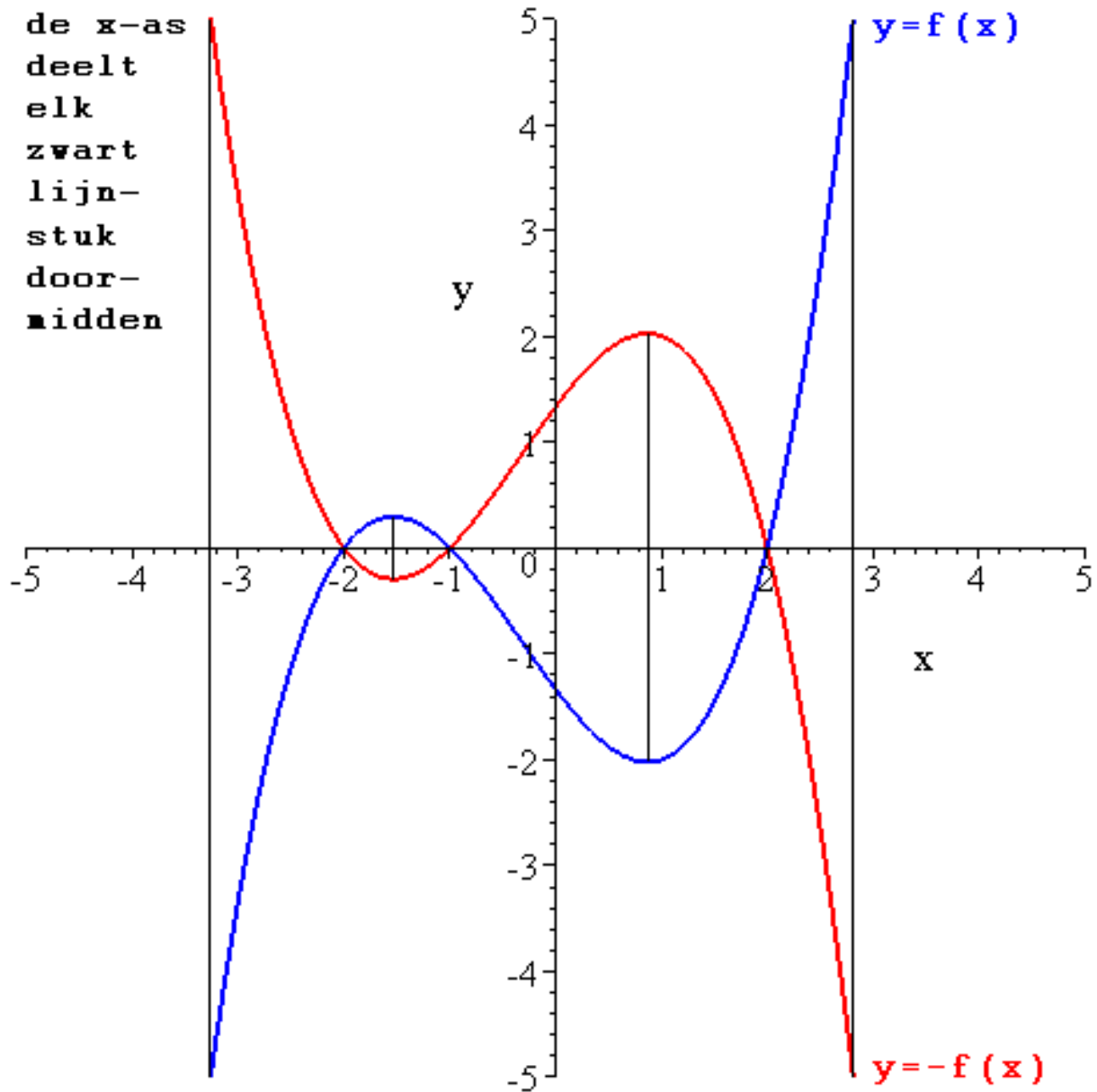

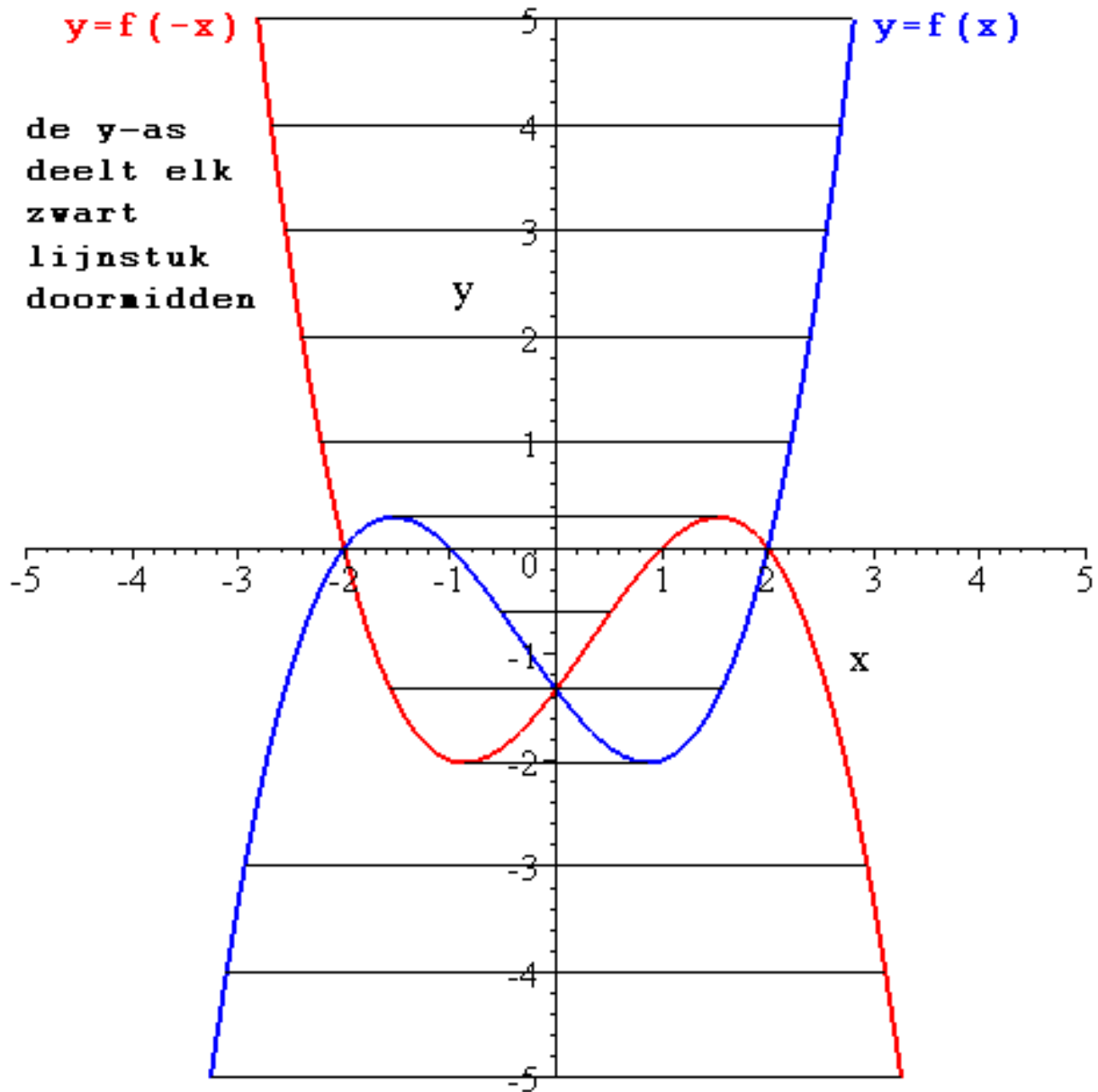
Horizontale inkrimping

2.3 Spiegeling van grafieken rond x - en y -as

2.3.1 Spiegeling van grafieken rond de x -as

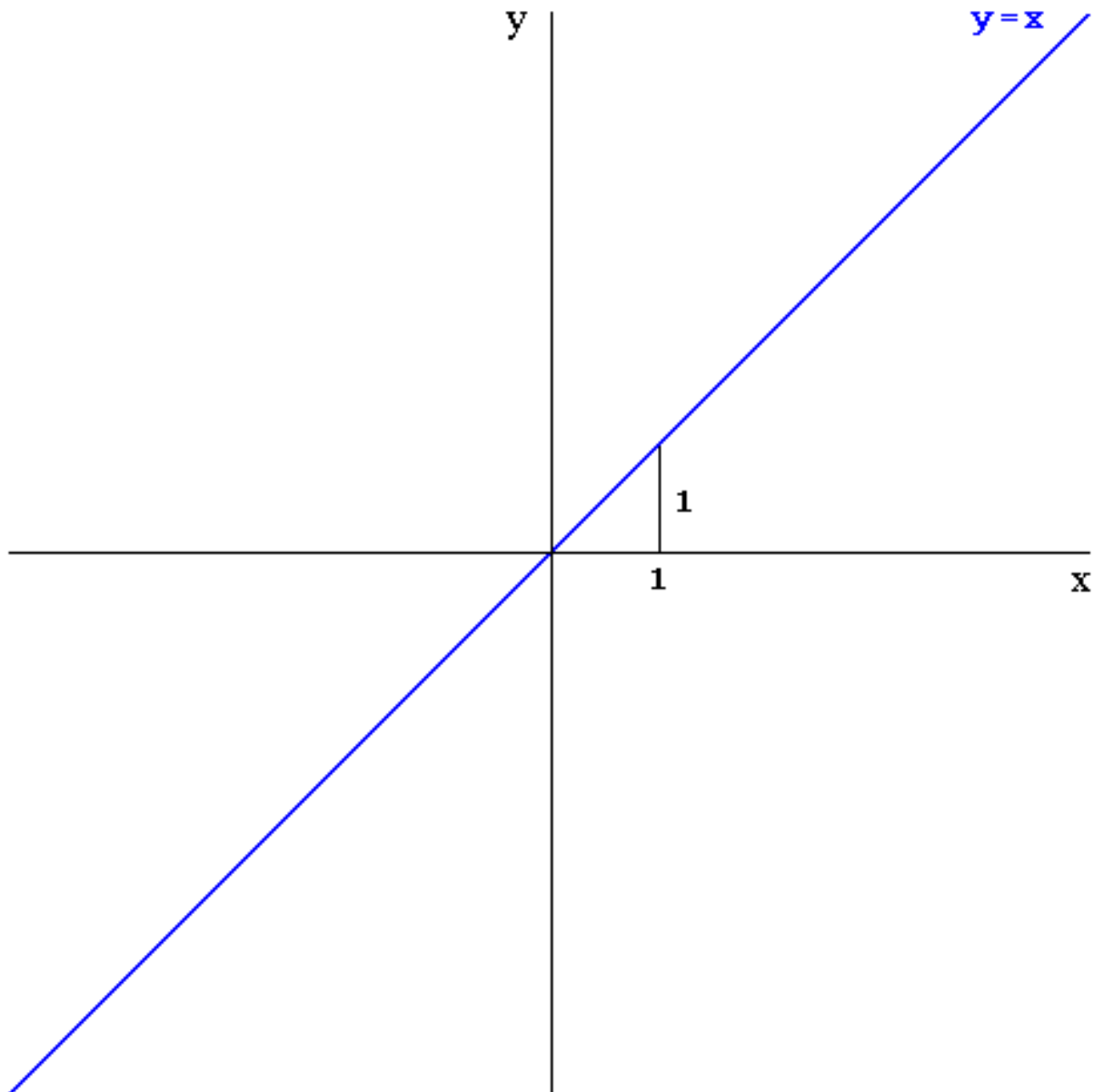

2.3.2 Spiegeling van grafieken rond de y -as

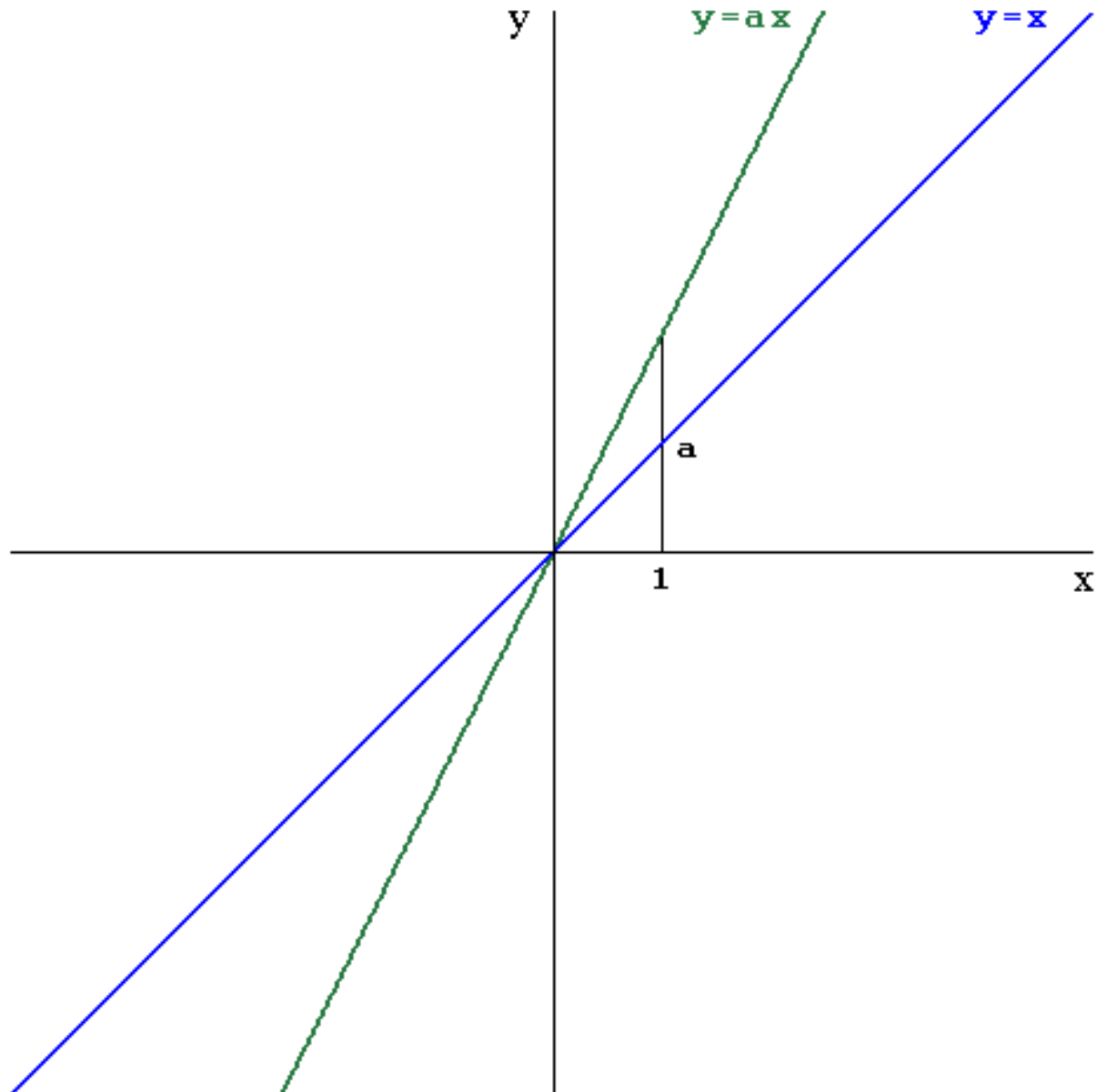
3 Toepassing: de algemene lineaire, kwadratische en sinusfunctie

3.1 Grafiek van de algemene lineaire functie

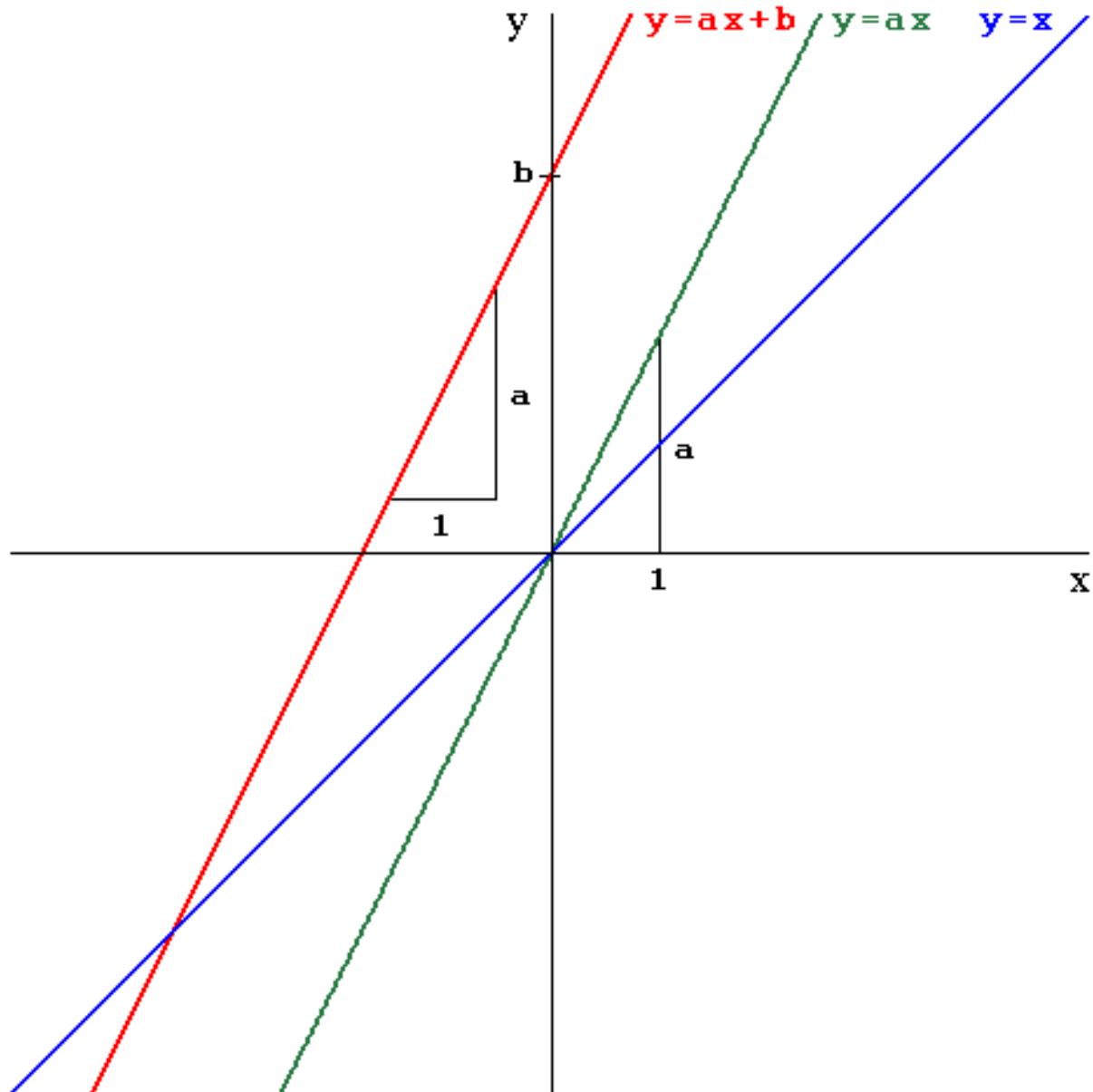
Grafiek $y = x$ van de standaardlineaire functie $x \mapsto x$

Verticale uitrekking/inkrimping

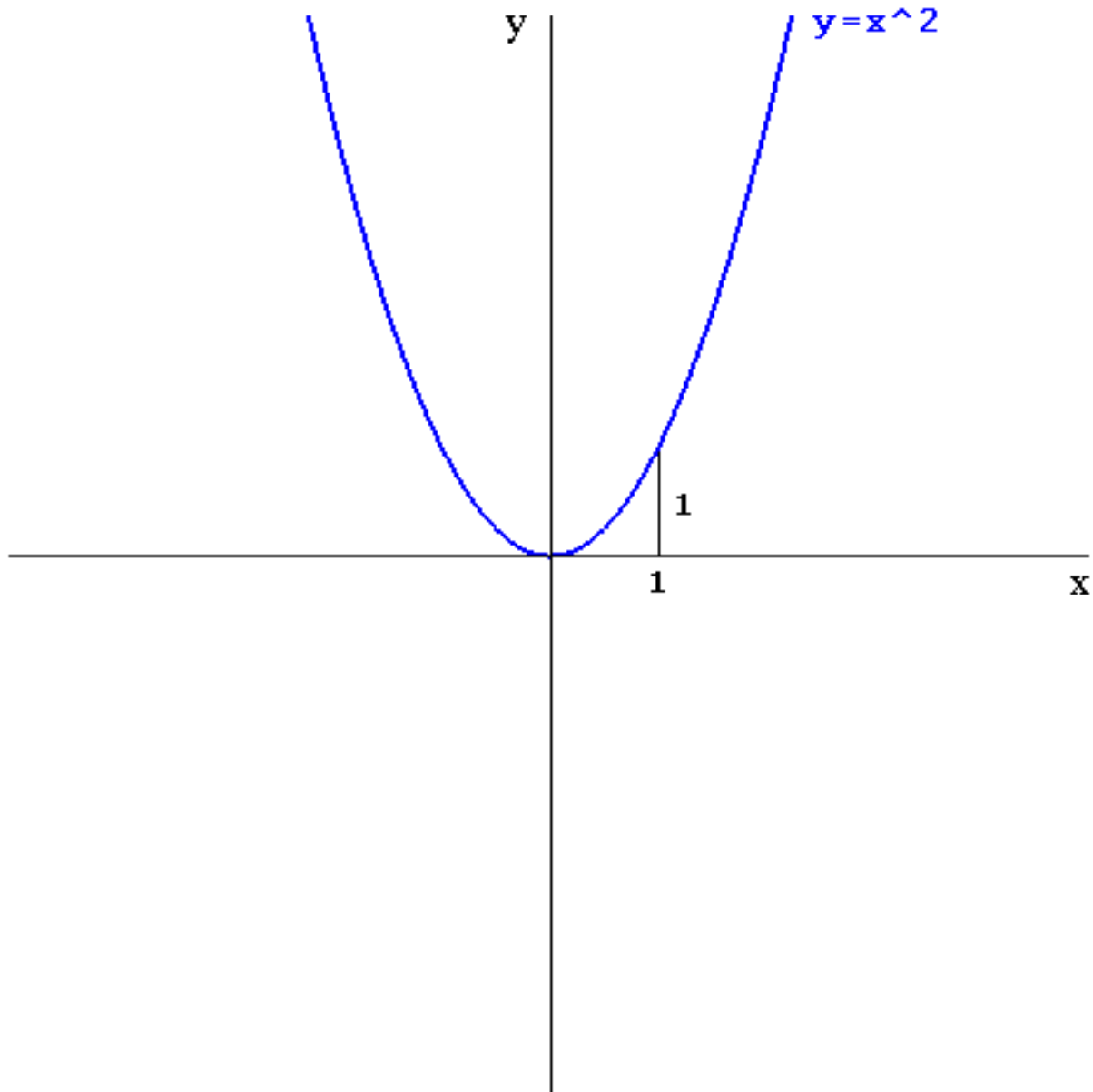

Verticale verschuiving

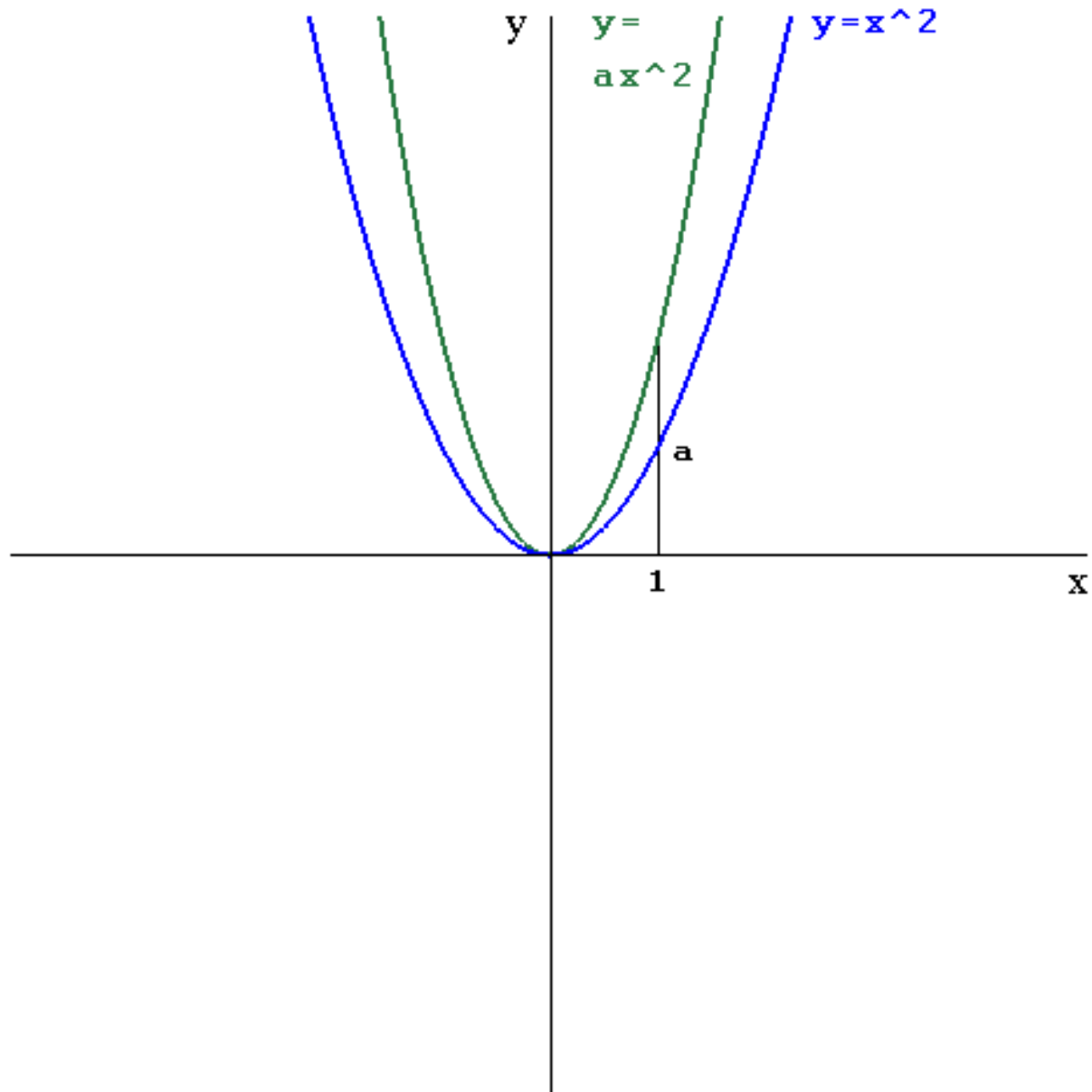

3.2 Grafiek van de algemene kwadratische functie

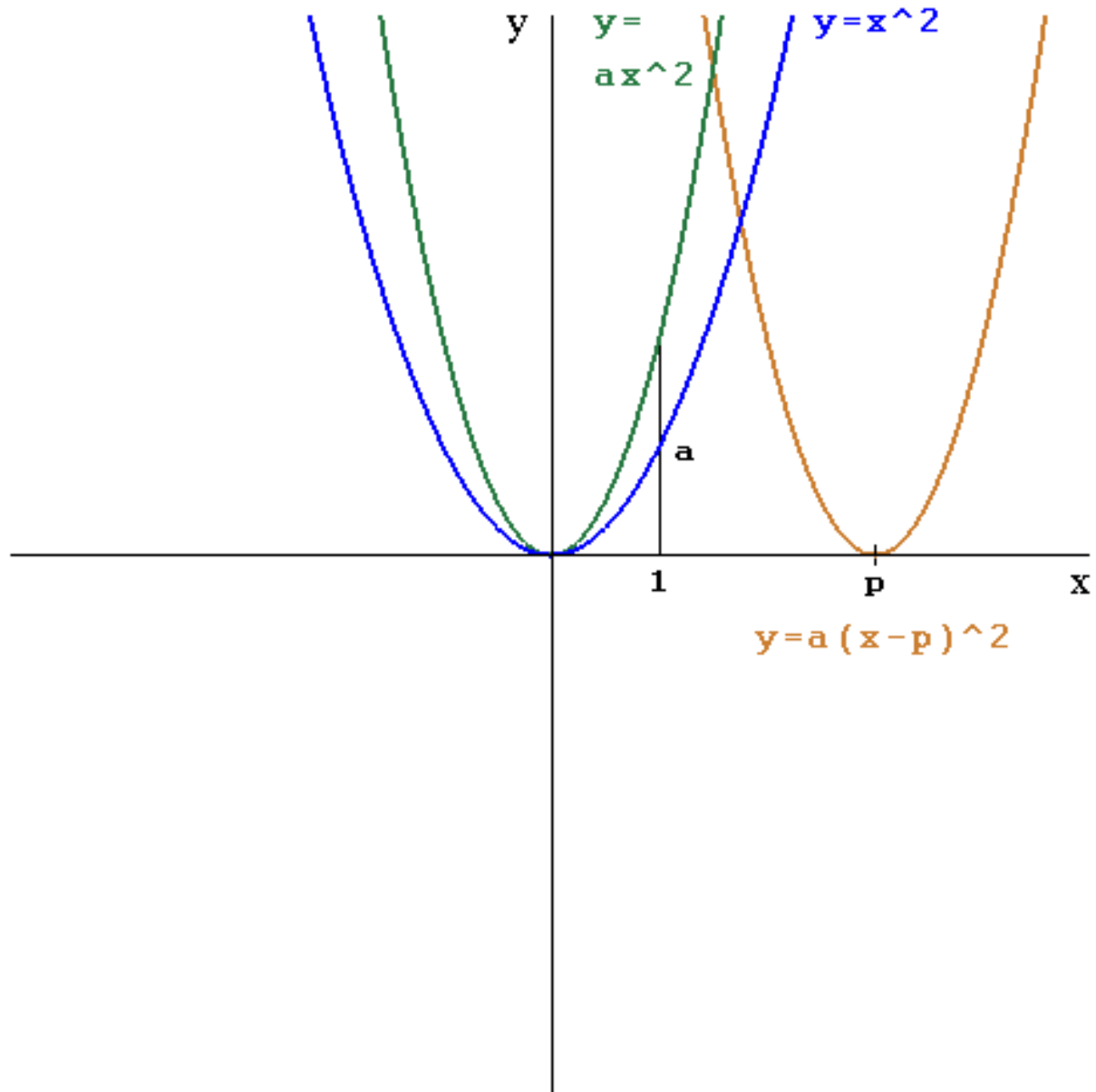
Grafiek $y = x^2$ van de standaardkwadratische functie $x \mapsto x^2$

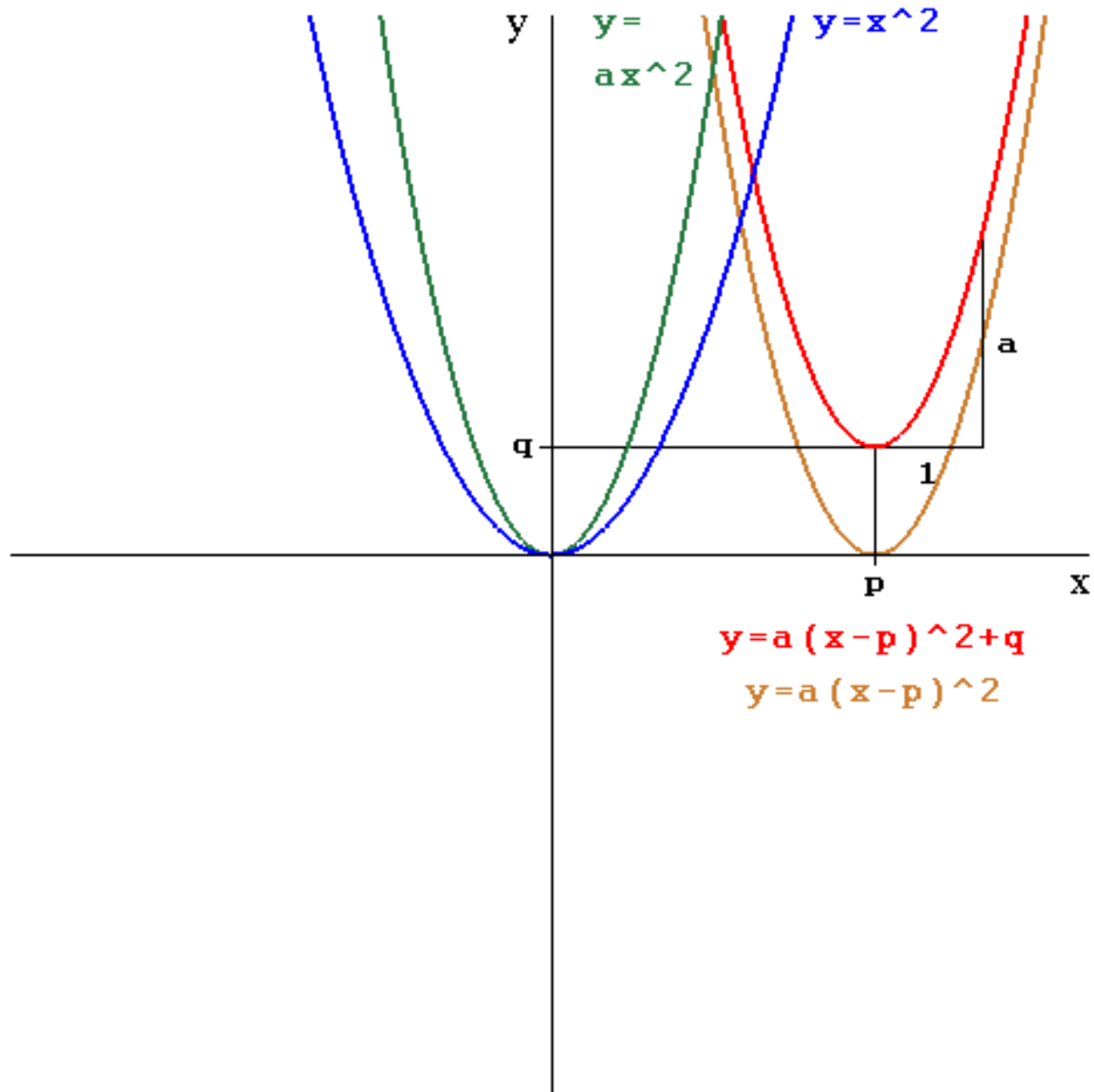
Verticale uitrekking/inkrimping

Horizontale verschuiving

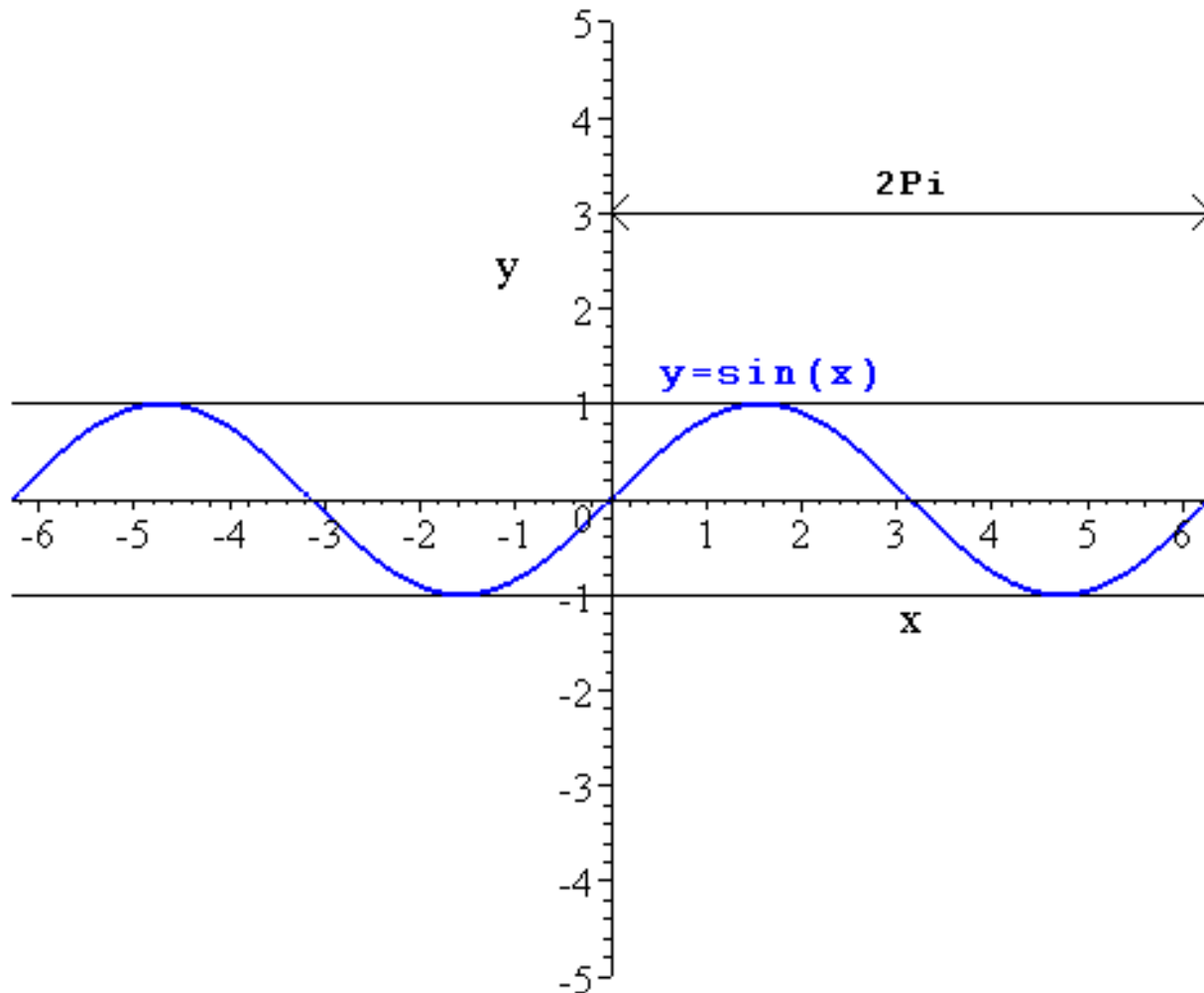

Verticale verschuiving

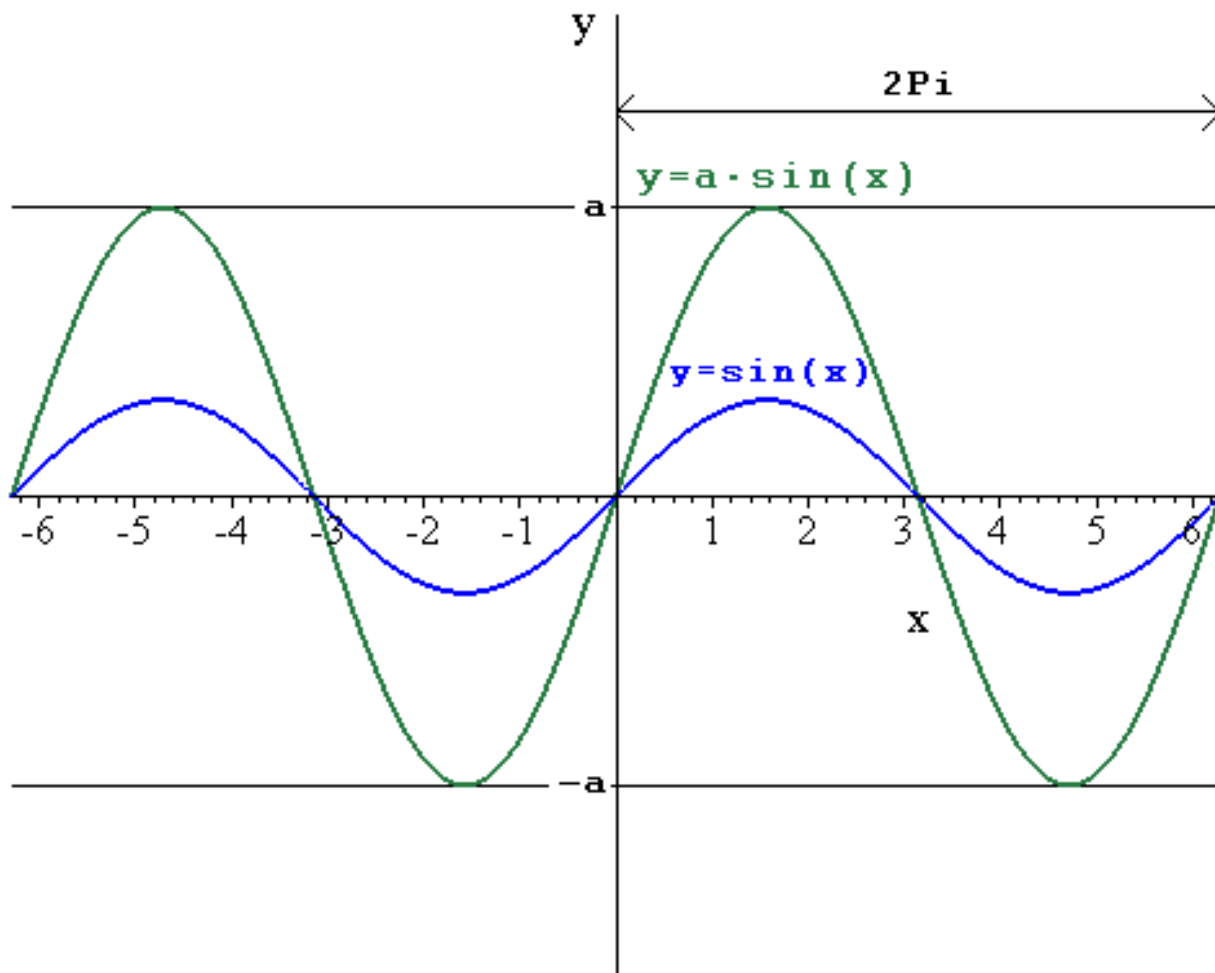

3.3 Grafiek van de algemene sinusfunctie

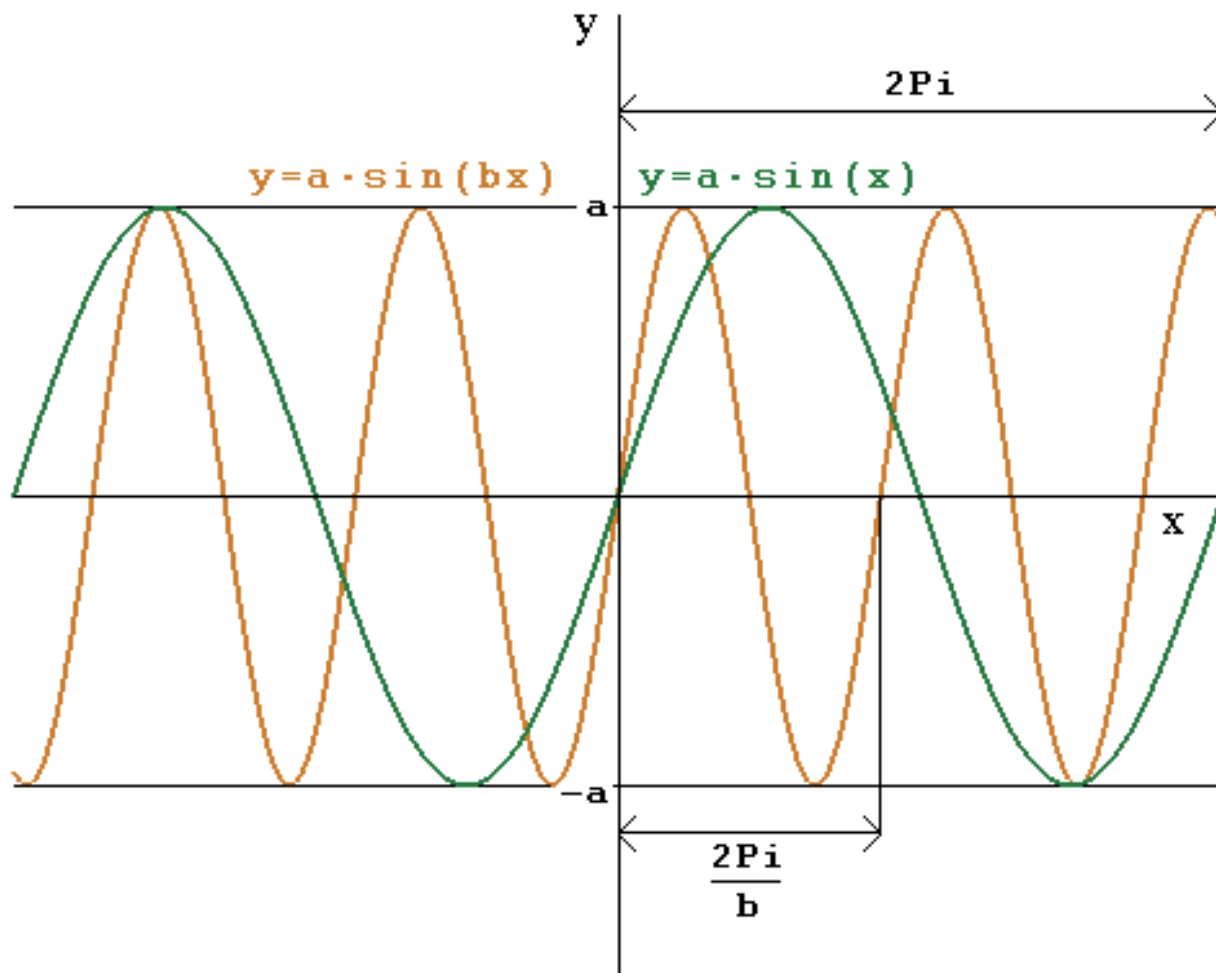
Grafiek $y = \sin x$ van de standaardsinusfunctie $x \mapsto \sin x$

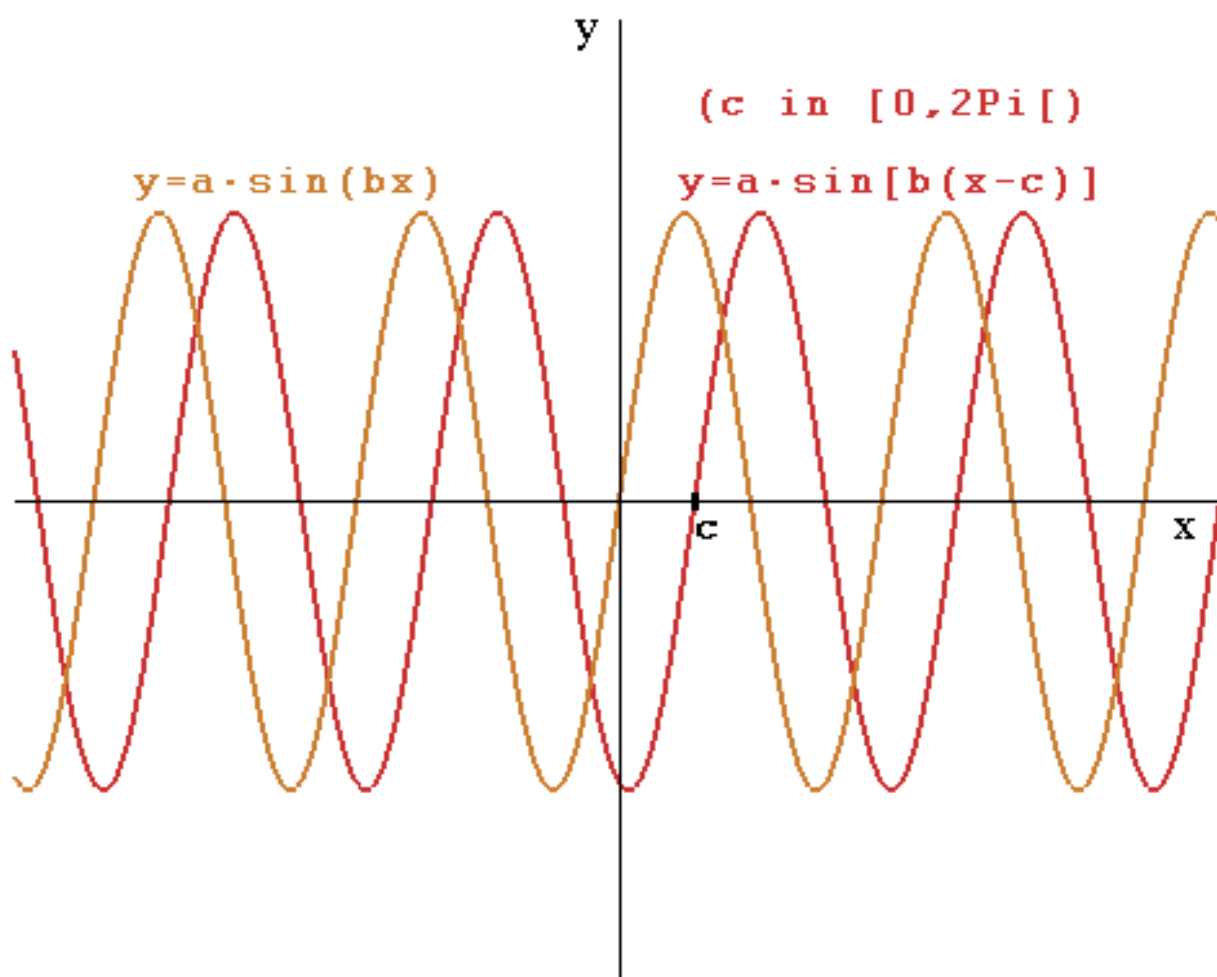
Verticale uitrekking/inkrimping – vastleggen van de *amplitude*

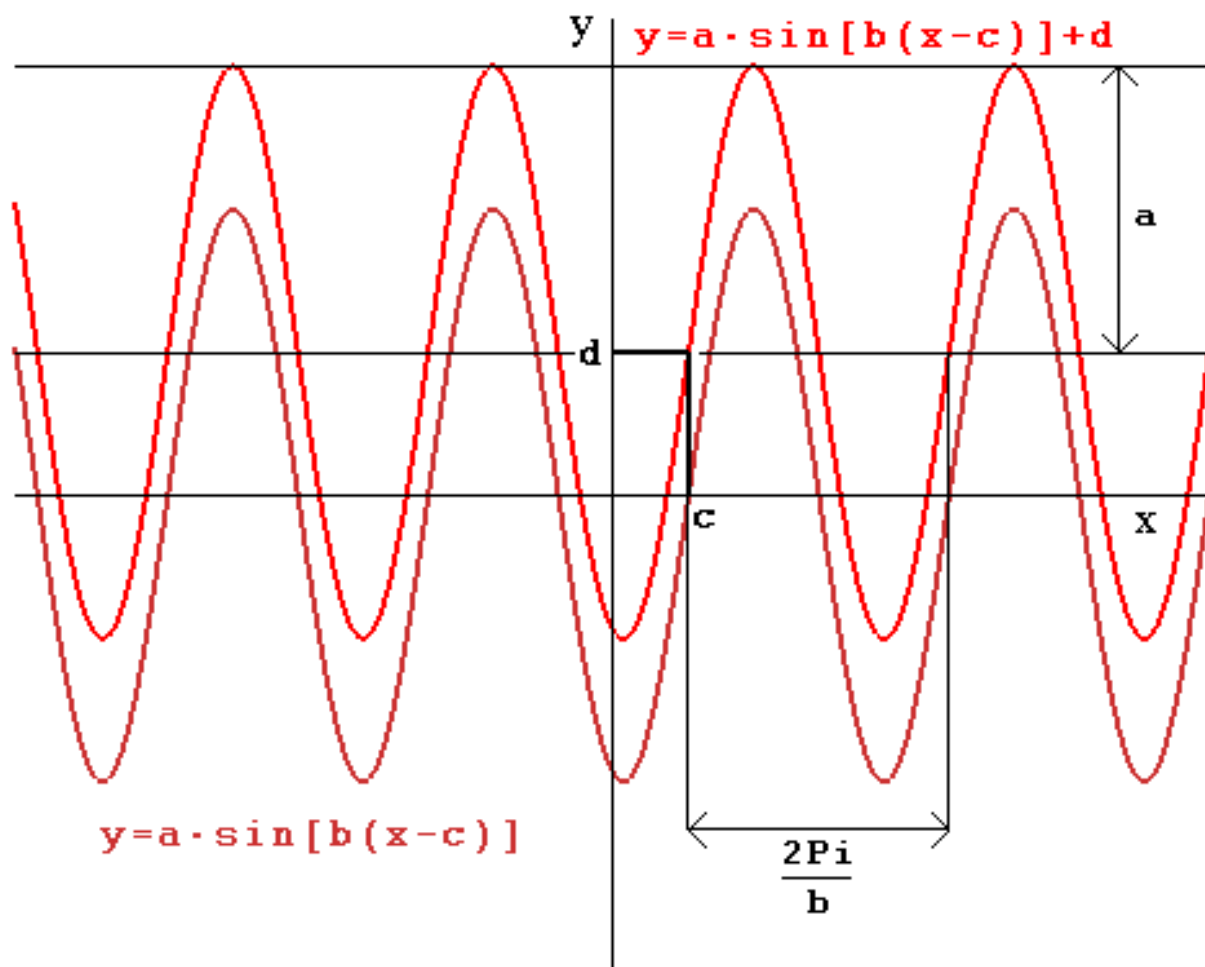
Horizontale uitrekking/inkrimping – vastleggen van de *periode*

Horizontale verschuiving

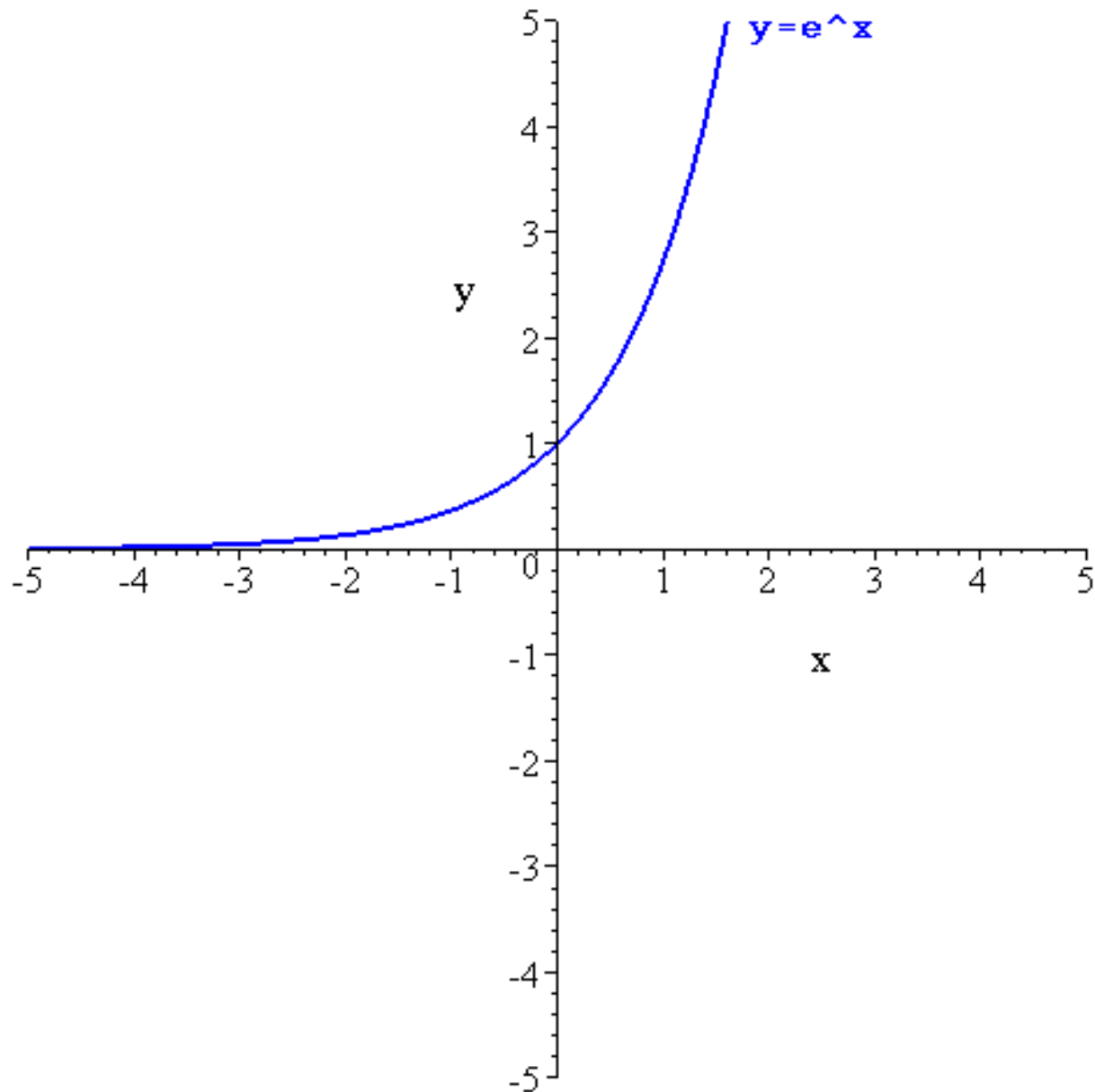

Verticale verschuiving

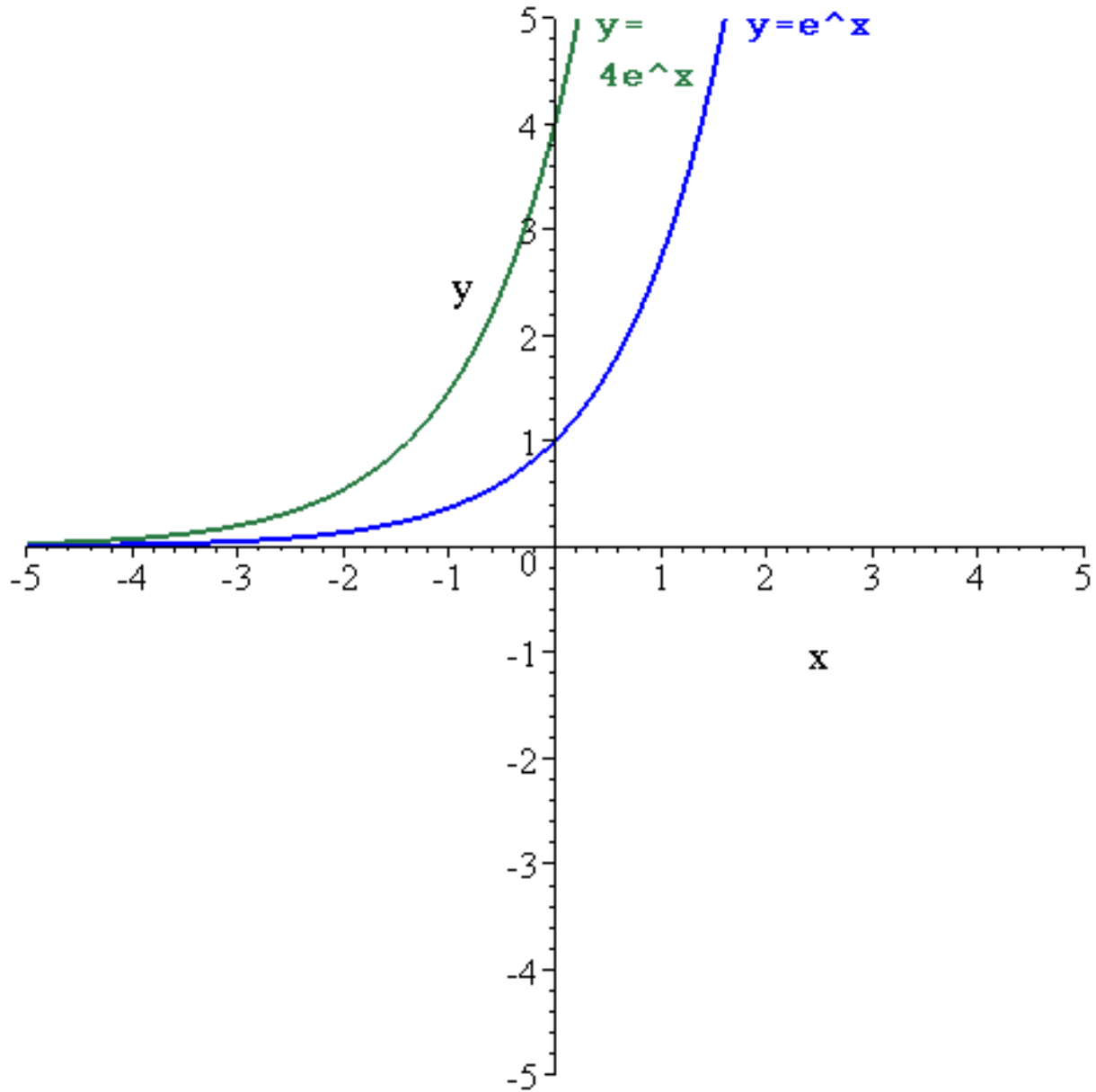

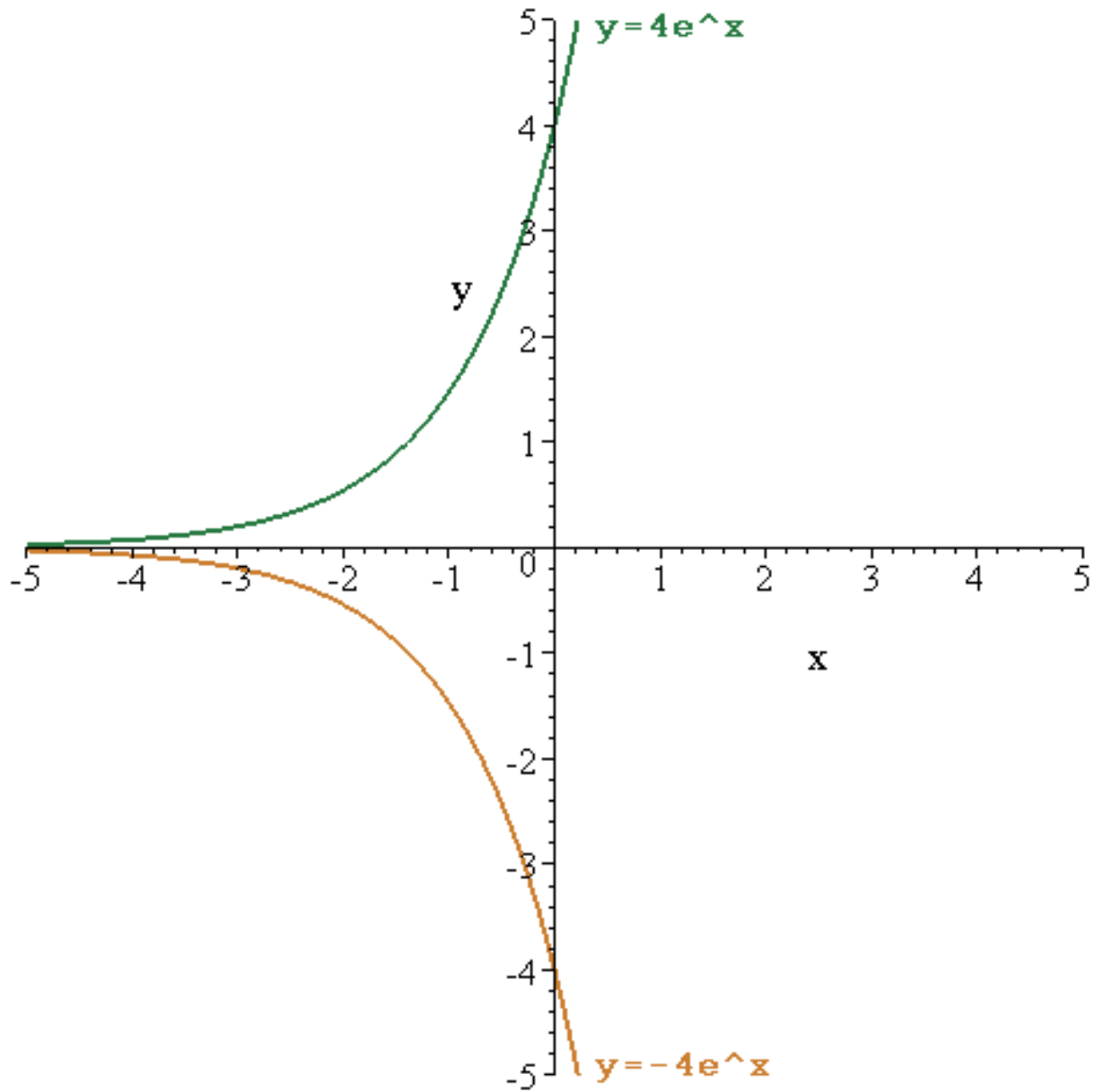
4 Uitgewerkt voorbeeld: de grafiek van de functie met voorschrift $f(x) = -4 \exp(-(x+4)/2) + 7/2$

De standaardexponentiële functie $x \mapsto e^x$

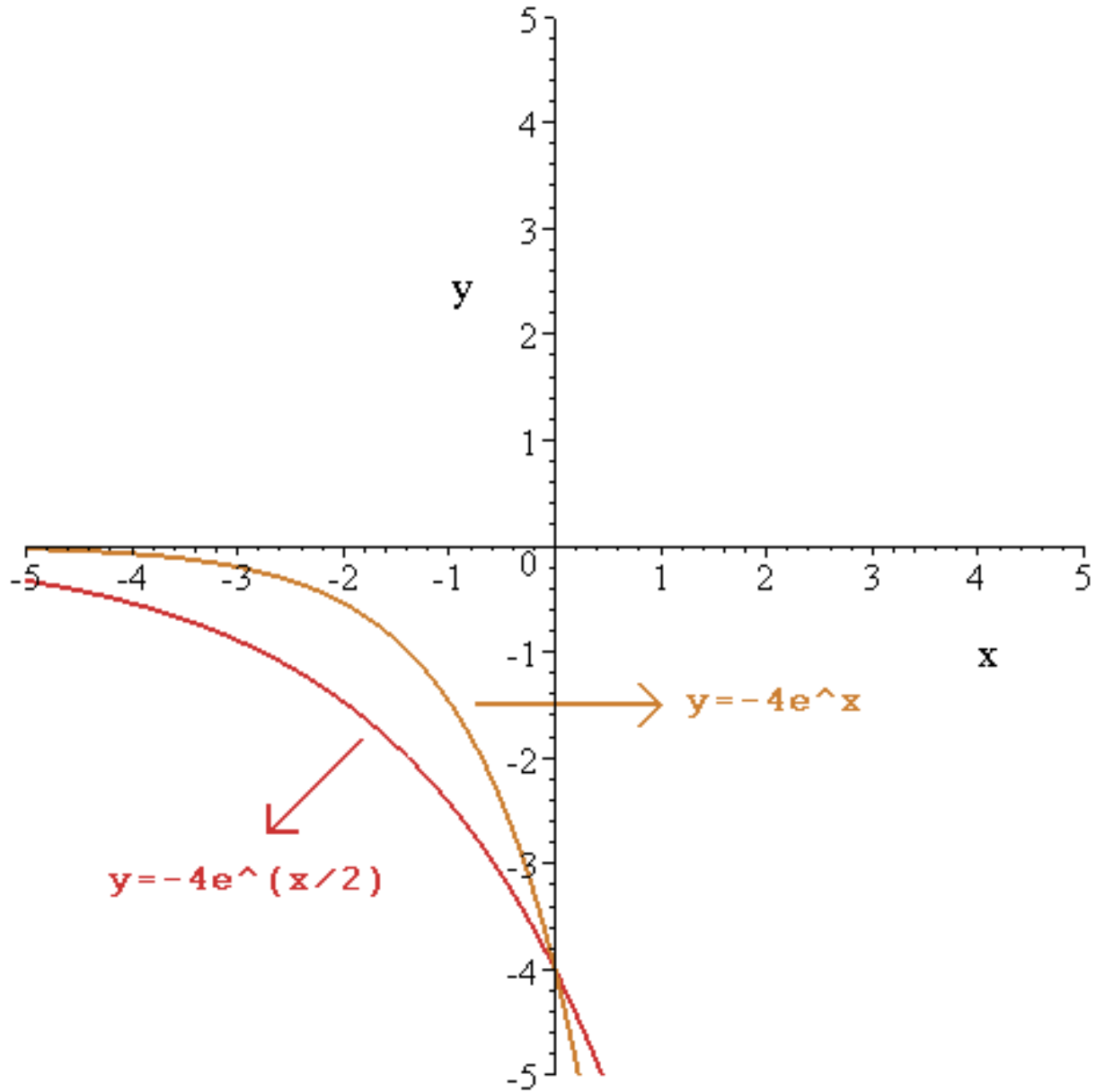

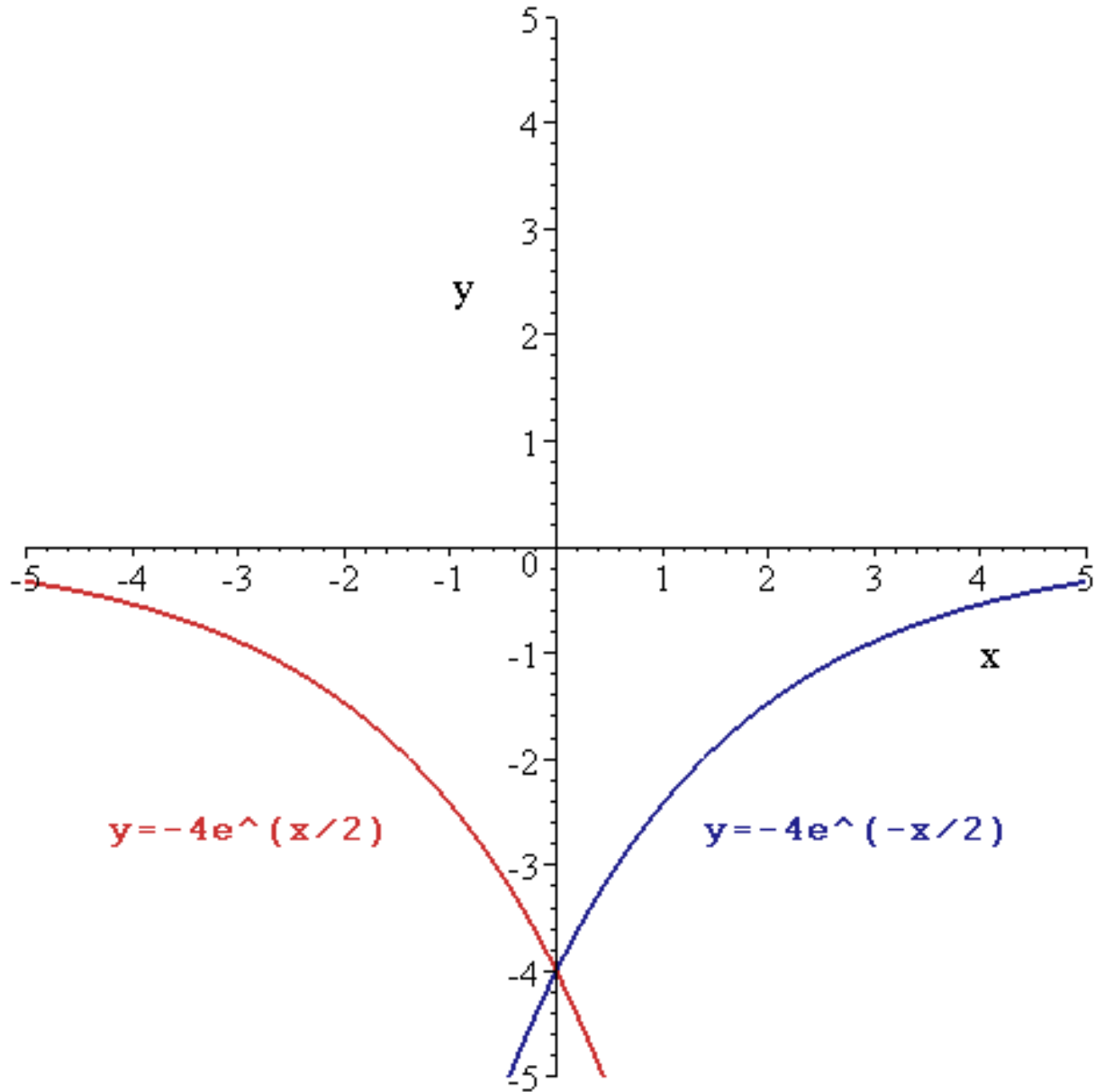
Verticale uitrekking

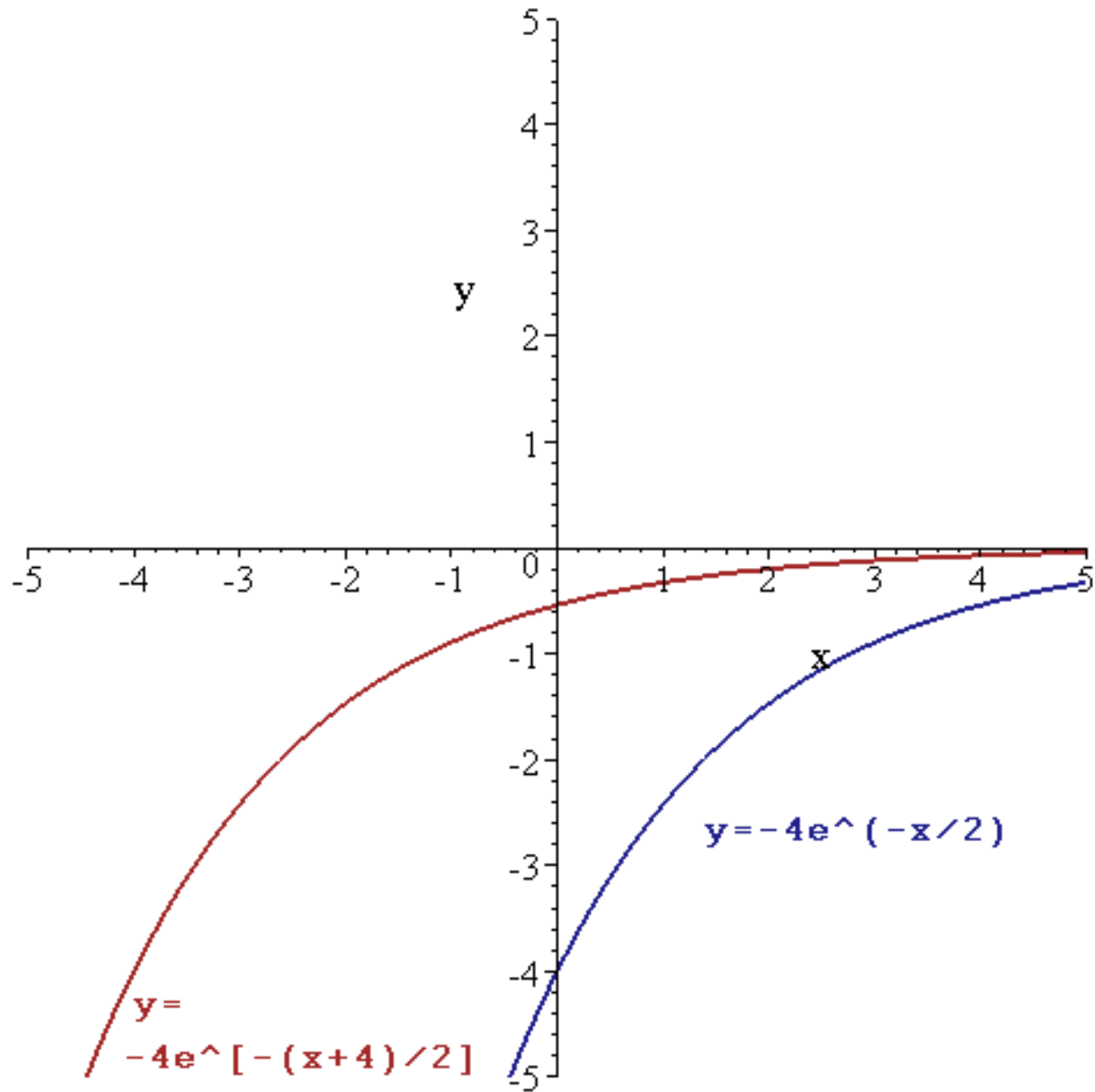
Spiegeling rond de x -as

Horizontale uitrekking

Spiegeling rond de y -as

Horizontale verschuiving

Verticale verschuiving

